

Üniversiteler Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı : 7 . 7 . 1973 - Sayı : 14587)

No.
1750

Kabul tarihi
20 . 6 . 1973

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Kapsam

MADDE 1. — Yüksek öğretim bir bütündür. Üniversiteler bu kanun hükümlerine tabidir.

Üniversitenin tanımı

MADDE 2. — Üniversiteler, fakülte, bölüm, kürsi, yüksek okul, okul, enstitü ve benzeri kuruluşlarla hizmet birimlerinden oluşan özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip yüksek bilim, araştırma, öğretim ve yayım birlikleridir.

Her üniversite kendisine bağlı kuruluş ve birimlerle bir bütündür. Bir üniversitenin genel özerkliği ve tüzel kişiliği içinde bu üniversiteyi oluşturan fakülteler de bu kanun hükümlerine göre tüzel kişiliğe sahiptir. Üniversiteye bağlı diğer kuruluşların tüzel kişiliğe sahip olması üniversite senatosunun kararına bağlıdır.

Üniversitenin görevleri

MADDE 3. — Üniversitelerin görevleri şunlardır :

- a) Çeşitli kademelerde bilimsel öğretim yapmak;
- b) Öğrencilerini, bilim anlayışı kuvvetli, millî tarih şuuruna sahip, vatanına, örf ve âdetlerine bağlı, milliyetçi ve sağlam düşünceli aydınlar ve yüksek öğrenime dayanan mesleklerde türlü bilim ve uzmanlık kolları için iyi hazırlanmış bilgi ve tecrübe sahibi, sağlam karakterli vatandaşlar olarak yetiştirmek;
- c) Çağdaş bilim ve teknoloji gerekleri ve Devlet Kalkınma Planının hedefleri doğrultusunda, kendi insan gücü ve maddî kaynaklarını en rasyonel, etkili, verimli ve ekonomik şekilde kullanmak;
- ç) Memleketi ilgilendirenler başta olmak üzere, bütün bilimsel ve teknik sorunları çözmek için bilimleri genişletip derinleştirecek inceleme ve araştırmalarda bulunmak, bu çalışmalarda ilgili millî bilim ve araştırma kurumları ile yabancı veya uluslararası benzer kurumlarla işbirliği yapmak;
- d) Memleketin türlü yönden ilerleme ve gelişmesini ilgilendiren bütün sorunları Hükümetle ve kurumlarla da elbirliği etmek suretiyle öğretim ve araştırma konusu yaparak sonuçlarını toplumun faydalanmasına sunmak ve Hükümetçe Millî Eğitim Bakanının aracılığı ile istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini bildirmek;
- e) Araştırma ve incelemelerin sonuçlarını gösteren bilim ve tekniğin ilerlemesini sağlayan her türlü yayınları yapmak;
- f) Türk toplumunun genel seviyesini yükseltici ve kamuoyunu aydınlatıcı bilim verilerini sözlü ve yazılı ile halka yaymak.

İKİNCİ BÖLÜM

Üniversitelerüstü kuruluşlar
Devlet denetimi ve gözetimi

I - Yüksek Öğretim Kurulu

Tanımı

MADDE 4. — Yüksek Öğretim Kurulu; Yüksek Öğretimin bütünlüğü anlayışı içinde çağdaş bilim ve teknolojinin gereklerine ve Devlet Kalkınma Plânının temel ilke ve politikalarına uygun olarak yüksek öğretim alanına yön vermek amacı ile, gerekli inceleme, araştırma ve değerlendirmeleri yapmak, yüksek öğretim kurumları arasında koordinasyonu sağlamak, uygulamaları izleyerek yetkili makam ve mercilere önerilerde bulunmakla görevli bir kuruldur.

Kuruluşu ve işleyişi

MADDE 5 — Yüksek Öğretim Kurulu, Millî Eğitim Bakanının başkanlığında, her üniversitenin yetkili organınca profesörler arasından 2 yıl için seçilecek birer temsilci ile kuruldaki üniversite temsilcileri sayısı kadar aynı süre ile Millî Eğitim Bakanının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca atanacak üyelerden kurulur. Bu şekilde atanacaklar arasında resmî yüksek öğretim kurumları, Maliye, Millî Eğitim, Gençlik ve Spor bakanlıkları ile Devlet Plânlama Teşkilâtından ve Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumundan en az birer üyenin bulunması şarttır.

Yüksek Öğretim Kurulunun göstereceği üç aday arasından Millî Eğitim Bakanı tarafından bir genel sekreter tayin edilir. Genel Sekreter toplantılara oy hakkı olmaksızın katılır.

Genel Sekretere bağlı olarak, sekreterlik işlerini ve kurulca verilecek diğer görevleri yürütmek üzere Millî Eğitim Bakanlığında bir sekreteryaya kurulur. Bu sekreteryada ayrıca, eğitim araştırmaları, plânlaması, koordinasyonu yapacak ve eğitimle ilgili çalışmalarını düzenleyecek, yeteri kadar uzman bulundurulur.

Yüksek Öğretim Kurulu Millî Eğitim Bakanının daveti üzerine toplanır. Üyelerin üçte birinin isteği halinde toplantı yapılması zorunludur.

Yüksek Öğretim Kurulu çalışma usulünü kendisi tayin eder ve bu husus bir yönetmelikte gösterilir.

Görev ve yetkileri

MADDE 6. — Yüksek Öğretim Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır :

a) Yüksek öğretim alanında yeni kurumların açılması, mevcutların geliştirilmesi, insan gücü ihtiyaçlarının karşılanması, yatırımların ve kaynakların etkili bir şekilde kullanılması, yüksek öğretim alanının muhtaç bulunduğu öğretim ve araştırma elemanlarının yurt içinde ve yurt dışında yetiştirilmesi için kısa ve uzun vadeli plânlara hazırlamak ve ilgili kuruluşların senatolarca tespit edilen ideal kadrolarını dengeli bir şekilde düzenlemek;

b) Üniversite ve diğer yüksek öğretim kurumlarının ilgilendiren kanun ve tüzük tasarılarını inceleyerek görüşlerini bir ay içinde Millî Eğitim Bakanlığına sunmak;

c) Öğrenim ve öğretimin Devlet Kalkınma Plânı hedeflerine uygun olarak yürütülmesini sağlamak amacı ile üniversitelerin özelliklerini, kapasitelerini, insan gücü ve maddi ihtiyaçlarını dikkate alarak gerekli gördüğü öğretim dallarında dönem sayısının artırılması, paralel öğretim veya gece öğretimi yapılması hususunda önerilerde bulunmak;

ç) Üniversitelerin, yüksek öğretimin bütünlüğü çerçevesi içinde, yüksek dereceli okullara akademik yönden yapabilecekleri yardımları ve bu alandaki gözetim hizmetlerinin esaslarını ilgili kurumlarla birlikte saptayarak, gereğini istemek ve sonuçlarını izlemek;

- d) Görevlerine ilişkin çalışma sonuçlarını her yıl bir rapor halinde yayınlamak;
- e) Kalkınma plânının gerektirdiği araştırma konuları ile özel araştırma fonlarının üniversitelere dağıtımını üniversitelerarası işbirliği halinde yapmak;
- f) Yüksek öğretim kurumlarının öğrencilerinden alınacak ücret ve harçlar konusunda gerekli esasları tespit etmek ve denkliği sağlamak;
- g) Uluslararası Bilimsel Kuruluşlara katılmak amacını güden, Millî Komiteler kurmak, denetlemek ve gereken malî desteği sağlamak;
- h) Bu kanunla verilmiş diğer görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

II - Üniversite Denetleme Kurulu

Tanımı ve kuruluşu

MADDE 7. — Üniversite Denetleme Kurulu, üniversiteler üzerinde Devletin gözetim ve denetimini sağlamak üzere Başbakanlığa bağlı olarak çalışan bir kuruluştur.

Kurul; Başbakanın başkanlığında, Millî Eğitim Bakanı, Adalet Bakanı, bu kanuna tabi üniversitelerin rektörlük yapmış öğretim üyeleri arasından kur'a ile üç yıl süre için seçilmiş üç üye, Devlet Plânlama Teşkilâtı Müsteşarı, Millî Güvenlik Kurulunun dekanlık yapmış öğretim üyeleri arasından üç yıl süre için seçeceği bir üyeden kurulur.

Başbakanın katılmadığı hallerde kurula Millî Eğitim Bakanı Başkanlık eder.

Kurulum sekreterlik işleri Başbakanlık tarafından düzenlenir ve yürütülür.

Görev ve yetkileri

MADDE 8. — Üniversite Denetleme Kurulu, Devletin gözetimi ve denetimi görevini yerine getirmek üzere:

- a) Üniversitelerin veya bir üniversiteye bağlı olmayan fakültelerin organlarından veya bu kurumlarda görevli kişilerden, gerekli gördüğü hallerde, yazılı veya sözlü bilgi istemek;
- b) Üniversite veya bir üniversiteye bağlı olmayan fakültelerde görevli kişilerin disiplin veya ceza kovuşturması açılmasını gerektiren fiilleri için kovuşturma açılmasını yetkili makamlardan istemek; bu konuda yetkili organlarca alınan disiplin kararlarına karşı üniversitelerarası kurula itirazda bulunmak; onbeş gün içinde gerekli kovuşturmaya başlanmadığı veya aksine bir karar alınmadıkça başlanan kovuşturma en geç üç ay içinde sonuçlandırılmadığı takdirde, doğrudan doğruya üniversite öğretim üyelerinden soruşturmacı tayin ederek sonucu, gereği yapılmak üzere yetkili organa iletmek;
- c) Üniversitelerin veya üniversiteye bağlı kurum ve kuruluşların veya bir üniversiteye bağlı olmayan fakültelerin idaresine el konulmasını gerektiren hallerde Bakanlar Kurulunu haberdar etmek;
- ç) Üniversitelerin işleyişi konusunda her yıl Başbakanlığa rapor vermek;

Görev ve yetkilerine sahiptir.

Millî Eğitim Bakanı, gecikmesinde sakınca gördüğü hallerde, en geç bir hafta içinde denetleme kurulunun tasvip ve takdirine sunmak üzere, kurul adına yukarıda yazılı görevleri yapmaya ve yetkileri kullanmaya mezdur.

III - Üniversitelerarası Kurul

Tanım ve görevi

MADDE 9. — Üniversitelerarası Kurul, yüksek öğretim plânlaması içinde, üniversiteler arasında akademik yönden koordinasyonu sağlamak, üniversitelerin öğretim üyesi ihtiyacını karşılayacak tedbirleri almak, üniversitelerin tümünü ilgilendiren kanun tasarılarını, tüzük tasarılarını ve aynı nitelikteki yönetmelikleri hazırlamak ve bu konuda belirtilen diğer işleri yapmakla görevli bir kuruluştur.

Kuruluş ve işleyişi

MADDE 10. — Üniversitelerarası kurul, bütün üniversitelerin rektörleri ile en yetkili organının üç yıl için seçeceği ikişer profesörden kurulur.

Bu kurulda üye üniversite rektörleri, her yıl Haziran ayının son haftasında bir arada yapacakları toplantıda, Üniversitelerarası Kurula aralarından, bir başkan, bir başkanvekili seçerler. Aynı şansıar, aradan üç yıl geçmeden Üniversitelerarası Kurul Başkanı ve Başkanvekilliğine tekrar seçilemezler.

Kurul toplantıları, rektörlerce aksi kararlaştırılmadıkça Başkanın bağlı olduğu üniversitenin bulunduğu şehirde yapılır.

Kurul raportörlüğünü oya katılmaksızın Üniversitelerarası Kurul Genel Sekreteri yapar. Genel Sekreter kurul tarafından tayin edilir. Genel Sekretere bağlı sekreterlik bürosunun merkezi Ankara'dadır.

Raportör, kurul tutanak ve kararlarını saklar, bunların birer örneğini üniversitelere ve fakülte- lere gönderir.

Üniversitelerarası Kurul, Başkanın çağrısı üzerine toplanır. Gerekli hallerde Millî Eğitim Bakanı veya her üniversite rektörü, Kurulun toplantıya çağrılmasını Başkandan isteyebilir.

Üniversitelerarası Kurul kararlarının birer örneği Millî Eğitim Bakanlığına gönderilir. Millî Eğitim Bakanı alınan kararların yeniden incelenmesini, gerekçe göstererek, 15 gün içinde isteyebilir. Üniversitelerarası Kurul bir ay içinde aynı konu üzerinde alacağı kararı Bakanlığa bildirir. Bu kararın, toplantıya katılan üye mevcudunun salt çoğunluğu ile alınması gereklidir. Bu karar, ilgililerin yetkili yargı mercilerine başvurmak hususundaki hakları saklı kalmak üzere, kesindir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM*Üniversitelerin işleyişi***I - Üniversite organları***Senato*

MADDE 11. — Senato, Rektörün Başkanlığında, öğretim görevi başında bulunan bir önceki rektörden, rektör yardımcılardan, fakülte dekanlarından, her fakülte kurulunun kendi üyeleri arasından üç yıl için seçeceği ikişer profesörden ve üniversite veya fakültelele bağlı her yüksek okulun müdüründen kurulur.

Senato raportörlüğünü, oya katılmaksızın üniversite genel sekreteri yapar.

Senato, üniversitenin bütününi ilgilendiren kanun ve tüzük tasarılarını hazırlar ve aynı mahiyetteki yönetmelikleri yapar, üniversitenin bütününi ilgilendiren işler hakkında karar verir. Üniversite veya fakültenin yetkili organlarının kürsü, bölüm, enstitü, yüksek okul ve diğer kurumların kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi hakkındaki tekliflerini inceleyerek bu hususlarda gerekli kararı alır. Seçimler hakkındaki kararlarını işleme koyar, bütçe hakkındaki önerilerini inceleyerek bu husustaki üniversite görüşünü tespit eder. Kanun, tüzük ve yönetmeliklerle kendisine verilen diğer görevleri yapar. Bir imtihana bağlı olmayan fahrî akademik paye ve unvanlar hakkında ilgili fakülte organından gelen teklifleri karara bağlar.

Senato, üniversiteye bağlı kurumlara atanmış öğretim üye ve yardımcılarını, üniversitenin diğer kurumlarındaki öğretim, eğitim ve araştırma hizmetleri ile görevlendirebilir.

Fakülte organlarının bu kanun hükmünce kesin olanları dışındaki karar ve işlemlerine yapılacak itirazlar, Senato tarafından incelenip karara bağlanır.

Fakültelerin Senato tarafından onanmayarak bozulan işlem ve kararları ilgili organlarca yeniden incelenebilir. İkinci defa Senatoya gelen fakülte kararları, Senato tarafından kesin karara bağlanır. Senatonun aldığı ret kararları, gerekmesiyle birlikte, ilgili fakülteye bildirilir.

Yönetmelikler, Senatonun onamından ve Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra yürürlüğe girer. Senatolarca hazırlanan kanun ve tüzük tasarıları, gerekçeleriyle birlikte, Millî Eğitim Bakanlığına sunulur.

Rektör, Senato kararlarını mümkün olan en kısa zamanda çoğaltarak Millî Eğitim Bakanlığına, dekanlıklara ve Senato üyelerine gönderir. Millî Eğitim Bakanı Senatoca alınan bir kararın, gerekçe göstererek yeniden incelenmesini 15 gün içinde isteyebilir. Senato bir ay içinde aynı konu üzerinde alacağı kararı Bakanlığa bildirir. Bu kararın, üye tamsayısının salt çoğunluğu ile alınması gereklidir. Bu karar, ilgililerin yetkili yargı mercilerine başvurmak hususundaki hakları saklı kalmak üzere, kesindir.

Üniversite yönetim kurulu

MADDE 12. — Üniversite yönetim kurulu, rektörün başkanlığında, öğretim görevi başında bulunan bir önceki rektörle rektör yardımcılarında, fakülte dekanlarından, doğrudan doğruya üniversiteye bağlı yüksek okul müdürlerinden kurulur. Kanun, tüzük ve yönetmelikler hükümlerinin ve Senato kararlarının uygulanmasını sağlayacak karar ve tedbirleri alır. Rektörün göreceği bütün işlerde kendisine yardım eder.

Üniversite yönetim kurulunun raportörlüğünü, oya katılmaksızın, üniversite genel sekreteri yapar.

Rektör

MADDE 13. — Rektör, her üniversitenin bütün öğretim üyelerinin bir arada yapacakları toplantıda, üç yıl için, üniversitenin aylıklı profesörleri arasından, salt çoğunlukla seçilir.

Dönem süresi biten rektör yeniden seçilebilir. Fakat, aynı şahıs, aradan bir seçim dönemi geçmeden, ilki dönemden fazla rektörlük yapamaz.

Rektör, üniversite tüzel kişiliğinin temsilcisidir, üniversite kurullarına başkanlık eder, bunların kararlarını uygular, üniversiteye bağlı kuruluşlar arasında düzenli çalışmayı sağlar.

Rektör, her öğretim yılı sonunda üniversitenin genel durumu ve işleyişi hakkında Yüksek Öğretim Kuruluna bir rapor verir.

Rektör, bütün kuruluşlar üzerinde genel bir denetleme yetkisine sahiptir. Bu kanunda dekanlara verilmiş olan yetkilerin kullanılmasını ve böylece üniversitenin yönetim ve öğretim işleriyle bilimsel araştırma işlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlar ve bunun için gerekli denetlemeleri yapar. Gördüğü aksaklıkları giderecek tedbirlerin alınmasını sağlar. Rektör, kendi yetkisinde olan bu işleri yapmadığı takdirde ilgili dekan, müdür ve öğretim üleriyle birlikte sorumludur. Senato üyelerinden her biri rektöre bu hususta yazı ile soru sormak yetkisine sahiptir. Rektör bu soruya en geç 15 gün içinde yazı ile cevap vermek zorundadır.

Rektörün aylıklı profesörler arasından seçilmiş bir veya iki yardımcısı bulunur. Rektör yardımcılarını, seçimini takibeden bir ay içinde, rektörün göstereceği bir misli aday arasından üniversite senatosu seçer. Rektör yardımcıları, rektörün tespit edeceği işleri görürler.

Rektör, işi başında bulunmadığı zaman, rektör yardımcılarında birini vekil bırakır. Rektörün, vekilini tayin edemediği hallerde, öğretim üyeliğinde kıdemli olan yardımcı, vekil olarak görev yapar.

Vekâleten idare altı aydan fazla sürerse veya rektör, seçim süresi dolmadan görevinden ayrılırsa, onun seçim süresini doldurmak üzere yeni bir rektör seçilir.

II - Fakülte organları

Fakülte Kurulu

MADDE 14. — Fakülte kurulu, fakültenin öğretim üyeleri ile fakültede ders vermekle görevli diğer öğretim üyelerinden kurulur. Kurul, dekanın daveti üzerine toplanır. Üyelerden üçte biri

kurulun toplantıya çağrılmasını dekanın isteyebilir. Kurul, akademik çalışmalarını ilgilendiren hususlar hakkında karar verir, akademik seçimleri yapar; fakültelerde yüksek okul, okul, bölüm, kürsü ve enstitülerin kurulması, birleştirilmesi, kaldırılması hakkında teklifler yapar. Doğrudan doğruya fakülteyi ilgilendiren kanun, tüzük ve yönetmelik tasarılarını hazırlayıp Senato'ya sunar. Yönetim Kurulunca havale edilen konuları sonuca bağlar. Kanun, tüzük ve yönetmeliklerde açıkça yetkili kılındığı hususlarda karar verir.

Fakülte kurulu, asistan ve öğrencilerle ilgili konularda ve gereken hallerde, fakülte kurulu karar verdiği takdirde, usulüne göre seçilmiş bir asistan temsilcisi ile bir öğrenci temsilcisini kurulda dinleyebilir.

Profesörlüğe yükseltme ve atanma işlemlerinde fakülte kuruluna yalnız profesörler katılır.

Yönetim Kurulu

MADDE 15. — Fakülte yönetim kurulu, dekanın başkanlığında, öğretim görevi başında bulunan bir önceki dekanla, dekan yardımcılardan ve fakülte kurulunca üç yıl için seçilecek üç profesör ve iki doçentten kurulur.

Usulüne göre seçilmiş bir asistan temsilcisi de kurulun üyesidir. Bu temsilci, öğretim üyelerine ait konularda kurula katılmaz.

Yönetim kurulu kanun, tüzük ve yönetmeliklerde fakülte kurulunun açıkça yetkili kılındığı bütün konularda karar verir. Tüzük ve yönetmelikler hükümlerinin ve fakülte kurulu kararlarının yerine getirilmesini sağlayacak tedbirleri alır, dekanın göreceği bütün işlerde kendisine yardım eder.

Yönetim kurulu, öğrencilerin yazılma, çıkarılma, diğer fakültelerden naklen gelenlerin kabulü, ders intibakları ile öğretim ve sınavlara aidolan işlemleri hakkında karar verir. Bu kararlara itiraz mercii fakülte kurullarıdır.

Asistanlar dışındaki öğretim yardımcılarını ile öğrencileri doğrudan doğruya ilgilendiren konuların fakülte yönetim kurulunda görüşülmesinde, asistanlar dışındaki öğretim yardımcılarının temsilcileri ile öğrencilerin fakülte kurulundaki temsilcileri davet edilerek bilgilerine müracaat olunur.

Fakülte yönetim kurulu, kürsü, bölüm ve diğer birimlerin tekliflerini dikkate alarak bütçeyi hazırlar ve ödeneklerin dağıtımını yapar.

Yönetim kurulunun raportörlüğünü, oya katılmaksızın, fakülte sekreteri yapar.

Dekan

MADDE 16. — Dekan, fakülte kurulu tarafından, fakültenin aylıklı profesörleri arasından, üç yıl için salt çoğunlukla seçilir. Dönem süresi biten dekan yeniden seçilebilir. Fakat aradan bir seçim dönemi geçmedikçe aynı şahıs iki dönemden fazla dekan olamaz.

Dekan, fakülte tüzel kişiliğinin ve fakülteye bağlı kurumların tüzel kişiliklerinin temsilcisidir, fakülte kurullarına başkanlık eder, kararlarını uygular.

Dekan, fakültenin genel yönetimini, bölüm, kürsü, enstitü, laboratuvar, fakülteye bağlı yüksek okul, okul ve diğer kurumların düzenli çalışmasını ve öğretim üyelerine ve yardımcılara verilmiş olan her türlü görevlerin gereği gibi yerine getirilmesini sağlar ve bunun için her zaman gerekli denetlemeleri yapar. Dekan, denetlemeleri sırasında göreceği aksaklıkları giderecek tedbirlerin alınmasını sağlar. Dekan her ders yılı sonunda fakültenin genel durumu ve işleyişi hakkında rektöre bir rapor verir. Dekan, kendi yetkisinde olan bu işleri yapmadığı takdirde ilgililerle birlikte sorumlu olur.

Dekan, fakülte kurulunun kararları ile yönetim kurulu kararlarını, mümkün olan en kısa zamanda çoğaltarak bütün öğretim üyelerine gönderir. Fakülte kurulunun teklifi ve Senatonun onayı üzerine, dekanın aylıklı profesörler arasından seçilen bir veya iki yardımcısı bulunur.

Dekan yardımcılarını, dekanın göstereceği bir misli aday arasından fakülte kurulu seçer. Bu seçim, her dekan seçiminden sonra ve yönetim kurulunun diğer üyelerinin seçiminden önce yapılır.

Dekan yardımcıları, dekanın tespit edeceği işleri görür.

Dekan, işi başında bulunmadığı zaman, dekan yardımcılarında birini vekil bırakır. Dekan yardımcısı olmayan fakültelerde, dekan, yönetim kurulu üyelerinden bir profesörü vekil tayin edebilir.

Vekâleten idare, altı aydan fazla sürerse veya dekan seçim süresi dolmadan görevinden ayrılırsa onun seçim süresini doldurmak üzere yeni bir dekan seçilir.

III - Yüksek okullar ve organları

Yüksek okullar ve okulların organları

MADDE 17. — Doğrudan doğruya üniversiteye veya bir fakülteye bağlı yüksek okul ve okul organları, öğretim kurulu, yönetim kurulu ve müdürdür.

Yüksek okul, öğretim kurulu, okulda öğretim görevi yapan bütün profesör, doçent ve öğretim görevlilerinden kurulur. Öğretim sorunları ile ilgili konularda alacağı kararları, teklif olarak bağlı bulunduğu fakülte kuruluna veya üniversite senatosuna sunar.

Yüksek okul ve okul yönetim kurulu, müdürün başkanlığında öğretim görevi başında bulunan bir önceki müdür ile okulun bağlı bulunduğu fakülte kurulu veya üniversite senatosunun seçeceği üç öğretim üyesinden, üç yıl için kurulur. Bu üç öğretim üyesi mevcud oldukları takdirde, okulda, aslı görevli öğretim üyeleri arasından seçilir.

Yüksek okul ve okul yönetim kurulu, okulun bağlı bulunduğu fakülte veya üniversite kurullarının okulla ilgili kararlarının icrasını sağlayacak kararlar alır; yüksek okul öğrencilerinin yazılma, çıkarılma, naklen gelenlerin sınıfa ve ders intibakları ile imtihanlara aidolan işlemleri hakkında kesin kararlar verir.

Yukarıda belirtilenler dışında yüksek okulla veya okulla ilgili diğer kararlar okulun bağlı bulunduğu fakülte veya üniversite kurullarınca alınır.

Yüksek okul veya okulun müdürü okulun bağlı bulunduğu fakülte kurulu veya üniversite senatosunca okulda görevli profesörler arasından üç yıl için seçilir. Süresi biten müdür yeniden seçilebilir.

Yüksek okul ve okul müdürü, bu kanunla dekanlara verilmiş görevleri okul bakımından yerine getirir.

Doğrudan doğruya üniversite veya fakülteye bağlı okul ve öğretim yapan enstitülerin yönetiminde de bu madde hükümleri uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Öğretim üyeleri

I — Genel hükümler

Öğretim üyeleri ve görevleri

MADDE 18. — Üniversite öğretim üyeleri, üniversitelerde öğretim üyesi kadrolarında görevli veya sözleşmeli üniversite doçentleri ve üniversite profesörleridir.

Üniversite öğretim üyelerinin nitelikleri, tayinleri, meslekî hakları ve görevleri, bu kanun hükümleriyle bunlara aykırı olmayan genel hükümlere bağlıdır.

Öğretim üyelerinin başlıca görevleri şunlardır :

- a) Üniversite öğretim kurumlarında bilimsel araştırmalar ve yayımlar yapmak;
- b) Üniversite kurumlarında bilimsel tarafsızlık içinde eğitim ve öğretim işlerini yapmak, pratik çalışmalarını uygulamak, proje hazırlamalarını ve seminerleri yönetmek;

- c) Bölümdeki veya kürsüdeki asistanların yetişmelerine yardımcı olmak;
- ç) Haftanın en az iki günü, belli saatlerde öğrencileri kabul ederek onlara gerekli alanlarda yardım etmek ve yol göstermek;
- d) Üniversitelerarası kurulca veya üniversite ve fakülte organlarınca verilecek görevleri ifâ etmek; görevli olduğu kurul ve komisyonlara katılmak.

II — Üniversite Doçentliği

Üniversite Doçenti unvanının kazanılması

MADDE 19. — «Üniversite Doçenti» sıfatı, bu kanunda gösterilen sınavı başarmakla kazanılır. Üniversite doçentliği sınavına girebilmek için adaylardan şunlar istenir :

- a) Sınava gireceği bilim dalında doktorasını yapmış veya tıpta uzmanlık yetkisini kazanmış bulunmak, ya da yabancı memleketlerde yapmış olduğu bilim doktorası veya aldığı uzmanlık yetkisinin doçentlik sınavına girmeye yeterli olduğu üniversitelerarası kurulca kabul edilmiş olmak.
- b) Doktor unvanını veya tıpta uzmanlık yetkisini aldıktan sonra sınavına gireceği bilim dalı ile ilgili bir işte en az dört yıl çalışmış olmak.

Doçentlik Sınavı

MADDE 20. — Doçentlik sınavı, adayın sınavına gireceği bilim dalındaki üniversite profesörleri arasından, o dalda yeter sayıda profesör bulunmadığı veya bilim dalının özelliği zorunlu kıldığı takdirde en yakın bilim dalları profesörleri arasından üniversitelerarası kurulca ad çekmek suretiyle kurulacak üniversitelerarası jüriler tarafından yılda iki defa yapılır.

Doçentlik sınavı, yabancı dil, doçentlik tezi, kollokyum ve deneme dersi kademelerinden oluşur. Bu sınavın nasıl yapılacağı «Üniversite Doçentlik Sınavı Yönetmeliği» nde gösterilir.

Sınavı yapılacak yabancı dil, adayın başvurduğu bilim dalı için tabii olarak bilmesi gerekli dillerden başkadır.

Yabancı dil sınavında başarı sağlayamayan adayın isteği üzerine sınav kâğıdı jüri başkanı tarafından kendisine gösterilir. Aday, sınav sonucuna yazılı olarak itiraz ederse, bu itiraz üniversitelerarası kurulca incelenip kesin karara bağlanır.

Doçentlik sınavını başaranlar, «Üniversite Doçenti» unvanını alırlar; sınavı başaramayanlar, Yönetmelikte belirtilen sınırlar içinde, gelecek dönemlerin sınavlarına girebilirler.

Yabancı memleketlerde alınan Doçentlik unvanı

MADDE 21. — Doktor unvanını veya tıpta uzmanlık yetkisini aldıktan sonra yabancı memleketlerde doçent unvanı veya yetkisini almış olanlar, en az iki yıl bu unvan veya yetki ile yabancı memleketlerde öğretim ve araştırma kurumlarında çalışmış olmak şartıyla «Üniversite Doçenti» sayılmak için üniversitelerarası kurula başvurabilirler. Başvurmayı takibeden ilk toplantıda üniversitelerarası kurul, üniversite doçentlik sınav jürileri seçiminde uygulanan usul uyarınca bir komisyon kurar. Bu komisyon adayın belgelerini, yayınlarını ve çalışmalarını inceleyerek bir ay içinde tahlili bir rapor hazırlar. Üniversitelerarası kurul, müteakip ilk toplantısında bu raporu müzakere eder ve adaya «Üniversite Doçenti» unvanının verilip verilemeyeceğini karara bağlar.

Doçentlerin tayini

MADDE 22. — Doçentlik unvanını kazandıktan sonra üniversitelerde çalışmak isteyenler, yüksek öğretim kurulunun göstereceği bir veya birden fazla üniversite veya bağımsız fakültenin açık doçentlik kadrolarına, tüzüğüne göre seçilerek tayin edilirler.

Tayin işlemi, Türk vatandaşı olma şartı yanında Devlet memurlarında aranan şartlar bulunmak kaydı ile fakülte kurulunun teklifi ve senatonun kararı üzerine rektör tarafından yapılır.

Gösterilen kadrolara müracaat etmeyen veya tayin edildikleri halde göreve başlamayanlarla açık kadro olduğu halde seçilmeyen doçentler, istifa etmiş sayılırlar. Kendilerine açık kadro gösterilmeyen üniversite doçentleri kendi asistanlık kadrolarında öğretim ve araştırma görevine devam edebilir.

III — Üniversite Profesörlüğü

Aranacak şartlar

MADDE 23. — Üniversite profesörleri, üniversite doçentleri arasından «Üniversite doçentlerinin profesörlüğe yükseltilmesi hakkında tüzük» uyarınca seçilir. Üniversite profesörlüğüne seçileceklerde aranacak şartlar şunlardır :

a) Üniversite doçenti unvanını kazandıktan sonra profesörlüğüne atanacağı bilim dalı ile ilgili bir işte, son bir yılını üniversitede kadrolu doçentlikte geçirmiş olmak şartıyla, en az beş yıl; bu şart mevcudolmadığı takdirde, en az yedi yıl çalışmış bulunmak.

b) Üniversite doçenti unvanını kazandıktan sonraki dönemde yaptığı çalışma ve yayınlarla ilmi yeterliğini ortaya koymak. Aday çalışma veya yayınlarından birini, ya da özellikle bu mak-satla hazırlayacağı bir eseri profesörlük tezi olarak belirtir.

c) Üniversite doçenti unvanını kazanırken 20 nci madde uyarınca sınavını verdiği yabancı bilim dilinden başka bir yabancı bilim dilinde inceleme ve araştırma yeterliğinde bulunduğunu bir sınavla belirtmiş olmak.

Bu sınav, yabancı dilden, ilgili bilim dalında yazılmış bir metnin Türkçeye çevrilmesi suretiyle yapılır. Doçentlik dil sınavlarında ilgililere tanınmış olan itiraz hakkına ilişkin hükümler, profesörlük için yapılan dil sınavlarında da uygulanır.

Doktor unvanını veya tıpta uzmanlık yetkisini aldıktan veya aynı nitelikte ya da daha üstün bir bilimsel unvan kazandıktan sonra yabancı memleketlerde profesör unvan ve yetkisini almış olanlar, en az iki yıl bu unvan veya yetki ile yabancı memleketlerde öğretim ve araştırma kurumlarında çalışmış olmak ve doktor unvan veya tıpta uzmanlık yetkisinin kazanılmasından itibaren yedi yıl geçmiş bulunmak şartıyla üniversite profesörü sayılmak için gerekli şartları haiz olduğunu tespit ettirmek üzere üniversitelerarası kurula başvurabilirler. Başvurmayı takibeden ilk toplantıda üniversitelerarası kurul «Üniversite doçentlerinin profesörlüğe yükseltilmeleri hakkında tüzük» uyarınca bir komisyon kurar. Bu komisyon adayın belgelerini, yayınlarını ve çalışmalarını inceleyerek bir ay içinde tahlili bir rapor hazırlar. Üniversitelerarası kurul müteakip ilk toplantısında bu raporu müzakere eder ve adayın üniversite profesörü unvanını almak için gerekli şartları haiz olup olmadığına karar verir.

Bu şekilde profesörlük unvanını kazanmış olanlar üniversitede sözleşmeli olarak da çalıştırılabilir.

Profesörlüğe tayin

MADDE 24. — İdeal kadrolarda açık bulunan veya açılan profesörlük kadrosuna tayin, fakülte kurulunun teklifi Senatonun kararı üzerine müşterek kararname ile yapılır.

IV — Öğretim üyelerine ilişkin ortak hükümler

Öğretim üyesi seçimi ve profesörlüğe yükseltilme

MADDE 25. — Üniversitelerde öğretim görevi alacak doçent ve profesörlerin seçimlerinin ne yolda yapılacağı, kendi alanlarında bilimsel araştırmalar için gerekli derecede hangi eski veya ye-

ni dilleri bilmeleri icabettiği «Üniversiteler öğretim üyelerinin seçimleri ve profesörlüğe yükseltmeleri hakkında tüzük» te belirtilir.

Emeklilik

MADDE 26. — Üniversite öğretim üyelerinin emeklilik yaşı 70'dir.

Unvanların korunması

MADDE 27. — Bu kanun hükümleri dışında kimseye «Üniversite doçenti» ve «Üniversite profesörü» unvanı verilemez.

Üniversite öğretim üyeleri bu kanunda yazılı sebep ve hükümler dışında görevlerinden çıkarılamazlar ve akademik unvanlarından mahrum edilemezler. Başka bir işe geçmek, emekli olmak veya çekilmek, ya da işten çekilmiş sayılmak yoluyla öğretim görevinden ayrılanlar, akademik unvanlarını taşırlar.

Yetkisi olmaksızın, bu kanunda yazılı akademik unvanları kullanmak yasaktır.

Bu yasağa aykırı hareket edenler bundan menolunacakları gibi, haklarında Türk Ceza Kanunu hükümleri de uygulanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Öğretim yardımcıları

Tanımlar

MADDE 28. — Üniversite öğretim yardımcıları, asistanlar, öğretim görevlileri, araştırma görevlileri, okutmanlar, uzmanlar, çeviricilerdir.

Üniversite öğretim yardımcılarının nitelikleri, tayinleri, meslekî hakları ve görevleri bu kanun hükümleri ile bunlara aykırı olmayan genel hükümlere bağlıdır.

I — Asistanlar

Asistanların tayininde aranacak şartlar

MADDE 29. — Asistanlığa tayin edilebilmek için Devlet hizmetine girmede aranan genel şartlardan başka aşağıdaki şartlar gereklidir :

- Görev alacağı bilim dalında doktora veya tıpta uzmanlık diploması almış olmak,
- Fakülte kurulunca gösterilecek iki misli aday arasından senatoca seçilecek üç kişilik bir jüri tarafından yapılacak bilimsel sınavda başarı göstermek,
- Görev alacağı bölüm veya kürsünün gerektirdiği yönetmelikle saptanmış şartları haiz olmak,

Bölüm ve kürsü başkanları, (b) bendinde sözü geçen jürinin tabii üyesidirler.

- Öğrenciliğinde 64 nci maddenin I nci paragrafında bildirilen sebeplerle disiplin cezası alınmamış olmak.

İnsan hak ve hürriyetlerini veya Türk Devletinin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğüne veya dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayrımına dayanarak; nitelikleri Anayasa'da belirtilen Cumhuriyeti ortadan kaldırmak için her ne suretle olursa olsun gösteri veya propaganda yapmamış veya anarşik hareketlere katılmamış olduğu hususunda üniversite yönetim kurulunca karar verilmiş olmak,

d) Yabancı uyruklu asistanlar, yukarıda belirtilen şartları haiz olmak şartıyla ve kendilerine bir burs temin edildiği ilgili üniversite yönetim kurulunca tespit edildiği takdirde asistanlığa alınabilirler.

e) Bâzı teknik branşlarda ve sanat dallarında istihdam edilecek asistanlarda (a) fıkrasındaki şartların aranıp aranmayacağına üniversitelerarası kurul karar verir.

Asistanlığa tayin

MADDE 30. — Yapılan sınavda başarı gösterenlerden, görev alacağı bölümün veya kürsünün gerektirdiği şartlar gözönünde tutularak Asistanlık Yönetmeliğine göre teklif edilenlerin tayini aşağıdaki hükümlere göre yapılır:

Bölüm veya kürsü başkanınca gösterilecek aday, fakülte yönetim kurulunun teklifi ve üniversite yönetim kurulunun onayı üzerine rektör tarafından iki yıl için tayin edilir. Gerekli görülenlerin tayinleri, iki defaya mahsus olmak ve başlangıçtan itibaren toplam olarak altı yılı geçmemek üzere, üç defa yenilenebilir. Tayinleri yenilenmeyen asistanların üniversite veya buna bağlı kurumlarla ilişkileri kendiliğinden kesilmiş sayılır.

Asistanların görevleri

MADDE 31. — Üniversite asistanlarının başlıca görevleri şunlardır :

a) Gerekli bilimsel çalışmalarını yapmak;

b) Fakülte ve yüksek okullarca hazırlanacak asistan eğitim yönetmeliğine uygun olarak bölüm veya kürsü kurulunca tespit edilecek esaslar çerçevesinde öğretim üyelerinin gerekli göreceği öğretim ve uygulamalarda hazır bulunmak, kendisine verilen görev ile ilgili tercüme, inceleme, araştırma, uygulama ve yayın vazifelerini vaktinde ve düzenli yapmak, öğrencilerin çalışması, araştırma ve uygulamalarına yardım etmek;

c) Üniversite veya fakülte organlarıca verilecek görevleri yapmak.

Asistanlar, öğretim görevliliğine ilişkin 34 nci maddedeki şartlar uyarınca başka bir üniversite veya bağlı oldukları üniversitenin fakülte veya diğer öğretim kurumlarında ders vermeye görevlendirilebilirler.

ç) Asistanlar, üniversite dışında özel veyaresmî hiçbir iş göremezler.

Doktora veya tıpta uzmanlık öğrenciliği ve bu öğrenciliğin devam etme şartları

MADDE 32. — Üniversite veya bir yüksek öğrenim kurumu mezunu olup üniversitede doktora yapmak veya tıpta uzmanlık yetkisini almak isteyenler, üniversitenin usulüne göre açacağı sınav sonunda seçilirler. Bunlar, Bakanlıkların veya kurumların tahsis edecekleri kadrolardan veya burslardan faydalanabilirler ve mecburî hizmetle yükümlü olsun veya olmasın, maaşlı izinli sayılırlar. Üniversite senatoları asistan kadrolarını geçici olarak veya sözleşmeli doktora veya tıpta uzmanlık öğrencilerine tahsis edebilirler. Bunların doktora veya tıpta uzmanlık öğrencisi olarak çalışmalarına devam etmeleri için her ders yılı başında fakültesi yönetim kurulunun teklifi ve üniversite yönetim kurulunun uygun bulması şartıyla rektörce sürelerinin uzatılmasına karar verilebilir. Bu süre, doktora veya tıpta uzmanlık için 6 yılı ve her halde ilgili yüksek öğretim kuruluşunun doktora veya tıpta uzmanlık yönetmeliğinde öngörülen süreleri geçemez. Doktora veya tıpta uzmanlık öğrencisinin, çalışmalarının uzatılmasına karar verilmemesi hallerde üniversite veya ona bağlı kurumlarda ilişkisi kendiliğinden kesilmiş sayılır.

Asistanların yönetime katılmaları

MADDE 33. — Asistanlar, fakülteleri Yönetim Kuruluna bir temsilciyle katılırlar.

Temsilci, fakültenin asistanları arasından, bir yıl için, gizli oyla, bir yedekle birlikte seçilir. Temsilcilerin seçilmiş sayılabilmeleri için fakülte kadrosunda bulunan asistanların en az yarısından bir fazlasının seçime katılmış olması şarttır.

Bir asistanın temsilci olarak seçilebilmesi ve temsilciliğinin devamı için, talksirli suçlar hariç olmak üzere, adli veya uyarımadan ağır inzibati bir ceza almamış bulunması gereklidir.

Görev süresi dolan temsilcinin bir dönem daha yeniden seçilmesi mümkündür.

Temsilcinin seçilmemiş olması veya toplantılara katılmaması ilgili kurulum çalışmalarına engel teşkil etmez.

Asistan temsilcisi, kendisiyle ilgili toplantılara katılamaz. Bu takdirde, toplantılara yedeği davet edilir.

Asistan temsilcisi, katıldığı toplantılarda oy hakkına sahiptir.

Seçimlere ilişkin şikâyetler, ilgili fakültenin yönetim kurulunca incelenir ve kesin karara bağlanır.

Asistan temsilcisinin seçimleriyle ilgili diğer hususlar bir yönetmelikle düzenlenir.

Üniversite veya bir fakülteye bağlı yüksek okul Yönetim Kuruluna asistan temsilcisinin katılması, yukardaki esaslar dahilinde yürütülür.

II - Diğer Yardımcılar

Öğretim görevlileri ve araştırma görevlileri

MADDE 34. — Üniversitelerin bu kanun gereğince görevlendirilmiş öğretim üyesi bulunmayan dersleri için geçici olarak veya herhangi bir dersin özel bir bilgi ve uzmanlık isteyen konularının öğretim ve uygulaması için geçici olarak başka bir resmî görevde çalışan veya serbest meslek sahibi bulunanlardan, kendi uzmanlık alanlarındaki çalışma ve eserleriyle tanınmış kimse-ler «Öğretim görevlisi» unvanı ile geçici olarak görevlendirilebilirler.

Bir bölüm veya kürsünün araştırma, inceleme ve deneylerinde yardımcı olarak kadro veya sözleşme ile çalıştırılmak üzere araştırma görevlileri tayin edilebilir.

Öğretim görevlileri veya araştırma görevlileri fakülte kurulunun teklifi ve senatonun onayı ile münhal öğretim üye ve yardımcısı kadrolarından birine, unvan verilmeksizin tayin olunurlar. Öğretim görevlilerinin görevlerine devamlarının gerekip gerekmediği hususu iki yılda bir ilgili kurullarca yeniden gözden geçirilir ve görevlerine devamı gerekli görülmeyenlerin işlerine iki ay içinde son verilir.

Bunların görevlerine son verilmesi de tayinlerindeki usule bağlıdır.

Öğretim görevlilerine, gerektiği takdirde, senato kararıyla aylık yerine ders saati başına ücret ödenebilir.

Okutmanlar, Uzmanlar, Çeviriciler

MADDE 35. — Okutmanlar, dil dersleri veya eski dillerde yazılmış metinlerin çözümlenmesi gibi yardımcı öğretim işleriyle görevlendirilenlerdir. Bunlar ilgili Yönetim Kurulunun teklifi ve Senatonun kararı ile tayin olunurlar, durumlarına ve genel hükümlere göre aylık veya ücret alırlar. Okutmanlara, gerektiği takdirde, aylık yerine Senatoça belirtilecek miktarlar üzerinden ders saati başına ücret ödenebilir.

Uzmanlar, laboratuvarlarda, kitaplıklarda, enstitü, klinik ve atelyelerde öğretimle doğrudan doğruya veya dolayısıyla ilgili olan ve özel bilgi veya uzmanlığa ihtiyaç gösteren bir işle görevlendirilen yardımcılarıdır. Bunlar, ilgili Yönetim Kurulunun teklifi ve Senatonun kararı ile geçici olarak tayin olunurlar. Uzmanların görevlerine devamlarının gerekip gerekmediği hususu iki yılda bir ilgili kurullarca yeniden gözden geçirilir ve görevlerine devamları gerekli görülmeyenlerin işlerine iki ay içinde son verilir. Aylık veya ücretleri genel hükümlere göre verilir.

Çeviriciler, sözlü veya yazılı çeviri işlerinde geçici veya sürekli olarak çalıştırılan yardımcılarıdır. Bunlardan fakültelerde, fakültelelere bağlı kurumlarda çalışanlar, fakülte yönetim kurullarının kararı üzerine, doğrudan doğruya rektörlüğe bağlı kurumlarda çalışanlar, üniversite yönetim kurulunun kararı üzerine rektörün onayı ile tayin olunurlar. Aylık veya ücretleri genel hükümlere göre verilir.

Yabancı uyruklu öğretim üyeleri ve yardımcıları

MADDE 36. — Üniversitelerde sözleşme ile görevlendirilecek yabancı uyruklu öğretim üyeleri ve yardımcıları fakülte kurulunun teklifi ve senatonun onamı ile tayin olunurlar.

Sözleşme süresinin bitmesi dışında bir sebeple işlerine son verilmesi de aynı usule bağlıdır. Bunlar, öğretim görevleri bakımından bu kanunla aylıklı öğretim üyeleri ve yardımcıları için konulmuş olan hükümlere bağlıdır.

İçişleri ve Millî Eğitim bakanlıklarının olumlu mütalâası bulunduğu takdirde ayrıca Bakanlar Kurulu kararı alınmadan yabancı uyruklu öğretim üyeleri ve yardımcılarının tayini yoluna gidilebilir.

ALTINCI BÖLÜM

Üniversite içinde çalışma ve denetim çalışma birimleri

MADDE 37. — Üniversite içinde çalışmaların bölüm veya kürsü veya bölüm ve kürsü sistemi içinde yapılması, bunların kurulması, kaldırılması, profesörü veya doçenti bulunmaması nedeniyle başkanlıklarının boşalması halinde yapılacak işlemler, ilgili fakülte kurulunun üçte iki çoğunluğunun teklifi üzerine senatolarca kararlaştırılır.

Kürsü, aynı alanda veya birbirine çok yakınlardaki bilim dallarında oluşan bir çalışma birimidir. Bir fakültede aynı adı taşıyan, aynı ihtisas dalında öğretim ve araştırma yapan birden fazla kürsü bulunmaz.

Kürsü, kürsü kurullarının aldığı bilimsel ve idarî kararlar uyarınca kürsü başkanı tarafından yönetilir.

Kürsü kurulu, kürsü başkanının başkanlığında, o kürsüye bağlı bütün öğretim üyeleri ve o kürsünün asistan temsilcisinden oluşur.

Kürsü başkanı, o kürsünün profesörleri arasından fakülte kurulunca salt çoğunlukla ve beş yıl için seçilir. Süresi biten kürsü başkanının yeniden seçilmesi mümkündür.

Kürsüde bir tek profesör veya bir tek doçent varsa bu profesör veya doçent kürsünün tabii başkanıdır. Kürsüde sadece doçentler varsa kürsü başkanı bu doçentler arasından seçilir; profesör veya doçenti bulunmayan kürsüler en yakın kürsü veya bölümle birleştirilir.

Kürsü kurulları her ay en az bir defa toplanarak :

- Öğrenci ders ve eğitim programlarını hazırlar, gözden geçirir ve değerlendirir.
- Her asistan (veya tıpta uzman) için asistanlık süresi çalışmasını kapsayan tüm ve birer yıllık eğitim ve çalışma programları hazırlar. Bu programları her üç ayda bir gözden geçirerek değerlendirir.
- Öğretim üyelerinin bilimsel çalışma, araştırma, yayın ve eğitim faaliyetlerini programlaştırır.
- Kürsünün öğretim, eğitim, araştırma ve idarî yönden gerekli araç, gereç, ders kitabı, bilimsel yayın, insangücü ve malî durumunu tespit eder ve programlaştırır.
- Kürsünün programlaştırılan bütün çalışmalarının muntazam yürütülmesi için kürsü elemanları arasında görev bölümü yapar.

Bölüm, bir dalın belli disiplinlerini bir araya toplayan bir eğitim ve öğretim birimidir. Özellikle mezuniyet öncesi ve mezuniyet sonrası öğretimimin koordinasyonunu sağlamak amacı ile birbirine yakın disiplinlerden fakülte kurullarına kurulur. Bölgeler arasındaki öğretim birliğini dekan sağlar.

Bölüm, bölüm kurullarının aldığı öğretim ve eğitim kararları uyarınca bölüm başkanı tarafından yönetilir.

Bölüm kurulu, o bölümü teşkil eden disiplinlerin öğretim üyeleri ile bölümde ders veren öğretim üyelerinden oluşur.

Bölüm başkanı, fakülte kurullarınca ve kürsü başkanları seçimi esaslarına uyularak bölüm veya disiplinlere bağlı profesörlerden 5 yıl için seçilir. Süresi biten bölüm başkanının yeniden seçilmesi mümkündür.

Bölgülerin, kürsülerin, enstitülerin ve üniversiteye bağlı diğer birimlerin çalışmaları ve yönetim şekilleri Senatóca kabul edilecek, yönetmeliklerce düzenlenir.

Yeni kurulacak üniversiteler tercihan bölüm esasına göre düzenlenir.

Tam gün çalışma

MADDE 38. — Öğretim üyeleri ve asistanlar, en az Devlet memurları için kabul edilmiş olan günler çalışma süresi kadar bir süre öğrenim, bilimsel araştırma, inceleme, uygulama ve yönetim görevleri ile üniversite organlarınca veya kanunla verilen diğer görevlerin gerektirdiği yerlerde hazır bulunmak ve görevlerini yerine getirmek ve esasları yüksek öğretim kurulunca tespit edilecek belirli saatleri içinde görevleri başında bulunmakla yükümlüdürler.

Öğretim üyeleri ve asistanların devamları, kürsü, bölüm başkanları ile dekanlar ve rektörler tarafından kontrol edilir. Dekanlar, rektöre teklif etmek ve onayını almak sureti ile mesai saatleri içinde izinsiz görevi başına gelmeyenler hakkında takdire bağlı maaş kesme cezası vereceği gibi, bu kanunda bildirilen disiplin cezaları verilmek üzere haklarında muamele de yaparlar. Doğrudan doğruya üniversiteye bağlı kurumlarda görevli öğretim üyeleri ve yardımcıları hakkında bu işlemi rektör yapar.

Üniversite öğretim üyeleri ve asistanlar resmî çalışma saatleri içinde ve başka yüksek öğretim kurulları dışında ücretli veya ücretsiz resmî veya özel herhangi bir iş göremezler, ek görev alamazlar, serbest meslek icra edemezler. Üniversite asistanları bütün çalışmalarını üniversiteye hasrederler.

Ancak, resmî çalışma saatleri dışında serbest meslek icra etmek isteyen üniversite öğretim üyeleri aşağıdaki haklardan faydalanamazlar :

- Üniversite tazminatı veya herhangi bir yan ödeme alamazlar.
 - Bilgi ve görgülerini artırmak ve bilimsel araştırma yapmak üzere kontenjanla yurt dışındaki çalışmalara masrafları kendileri tarafından ödenmek üzere katılabilirler.
 - Rektör, dekan, yüksek okul müdürü ve bölüm başkanı seçilemezler.
- Diğer öğretim yardımcılarından aylıkla tayin olunanlar da yukarıdaki esaslara tabidirler. Üniversite öğretim üyelerine kanunlarla öngörülen resmî görevler saklıdır.

Üniversitelerin uygulama alanına yardımı

MADDE 39. — Üniversite dışındaki kuruluş veya kişilerce üniversitelerden veya fakültelerden talebedilecek ilmi mütaalâa, proje, araştırma, tahlil, muayene, tedavi ve benzeri hizmetler, bu konuda senatolarca yapılacak yönetmelik esaslarına bağlı olmak üzere, üniversite içinde veya hizmetin gerektirdiği yerde görülebilir. Bu hususta alınacak ücretler üniversiteler veya fakülteler döner sermayesine gelir kaydedilir. Hizmeti yapan öğretim üyelerine ve yardımcı asistanlarına verilecek ücretin tabi olacağı esaslar döner sermaye yönetmeliğinde belirtilir. Bu suretle tam gün çalışanlar Üniversite Personel Kanununa göre verilecek tazminat ve yan ödemelerden faydalanırlar. Geliri döner sermayeye yatırılmak üzere tam gün çalışanlar, ilgili fakültelerin görüşü alınarak Senatolarca hazırlanan yönetmelikte tespit edilen esaslara ve saatlere göre çalışabilirler.

Döner sermayesi bulunan üniversite kurumlarında, bu kanun hükümleri dairesinde tam gün çalışan öğretim üyelerine ve yardımcılarına her ay, döner sermaye gelirinden, en çok bir aylık ve yan ödemeleri tutarınca ücret ödenebilir.

Döner sermayeli üniversite kurumlarına büyük katkıda bulunan öğretim üyelerine ve yardımcılarına her ay ayrıca bir prim verilebilir. Bu primin kademelerini fakültelerde fakülte kurulu, doğrudan doğruya üniversiteye bağlı kurumlarda üniversite senatosu tespit eder. Bu primin en yüksek kademesinin tutarı bir maaşın ve yan ödemenin tutarını geçemez.

Yurt içinde ve dışında görevlendirme

MADDE 40. — Üniversite öğretim üyelerinin 46 ncı madde dışında, üniversitenin başka bir fakültesinde veya üniversiteye bağlı diğer öğretim kurumlarında veya arzusuyla başka bir öğretim kurumunda ders vermek, seminer veya uygulamalı çalışma yapmakla görevlendirilmesi ilgili kurulların teklifi ve bağlı bulunduğu Üniversite Senatosunun kararı ile olur. Bağlı olduğu üniversite içinde bir öğretim üyesinin görevli olduğu ders, seminer ve uygulama süresi üniversite-lerarası kurulun öngördüğü öğretim yükü ile ifade olunur.

Öğretim üyelerinin üniversiteden yolluk almaksızın yurt içinde ve dışında kongre, konferans, seminer ve benzeri bilimsel toplantılarla, bilim ve meslekleri ile ilgili diğer toplantılara katılmalarına, araştırma ve inceleme gezileri yapmalarına, araştırma ve incelemenin gerektirdiği yerde bulunmalarına bir haftaya kadar dekanlar, 15 güne kadar rektörler izin verebilirler. 15 günü aşan veya yolluk verilmesini gerektiren hallerle araştırma ve incelemenin gerektirdiği masrafların ödenmesi icabeden durumlarda fakülte yönetim kurulu kararı ve Rektörün onayı gereklidir.

Yukardaki fıkralar uyarınca üniversite hesabına yurt dışında görevlendirilecek öğretim üyelerine verilecek yolluklar hakiki yol masrafları ödenmek ve gündelikleri yurt dışına gönderilen Devlet memurlarına verilen gündeliklerin aynı olmak üzere genel hükümler çerçevesinde ödenir.

Yurt dışında görevlendirilen öğretim üyelerine yabancı kurullardan burs temin edilmişse, görev yapacakları süre zarfında maaşlı izinli sayılırlar.

Yurt dışında görevlendirilen asistanlara ve tıpta uzmanlık yetkisi alanlara burs temin edilmişse, bunlar da maaşlı izinli sayılırlar. Burs temin edilemeyen asistanlarla kurumları adına üniversitede doktora öğrenimi yapan veya tıpta uzmanlık yetkisini kazanacak maaşlı elemanlar maaşlı izinli sayılmakla beraber, dış ülkedeki masrafları ilgili kurumların bütçelerinde yer alan dış ülkelerde okuyan öğrencilerle ilgili fasıl ve maddelerden doktora öğrencilerine ödenen ödenek seviyesinde ödenir.

Dış ülkede kalınacak süre, bölüm ve kürsünün görüşü alınarak; fakülte kurullarınca tespit edilir.

Öğretim üyelerinin yurt dışına gönderilme şartları ve usulleri senatolarca yapılacak yönetmelikle düzenlenir.

Geçici görev yolluğu üniversite hesabına gönderilenlere üniversite bütçesinden; başka kurum hesabına gönderilenlere ilgili kurumun bütçesinden ödenir.

Bilimsel Denetim

MADDE 41. — Öğretim üyelerinin bilimsel bakımdan denetlenmeleri onların yayınları, eğitimi ve öğretim faaliyetleri üzerinde olur.

Her kürsü ve bölümün öğretim, seminer, bilimsel araştırma, uygulama ve yayım çalışmaları her yılın Nisan ayı içinde kürsü, bölüm başkanlarıncaya bir çalışma raporu halinde, Dekanlığa bildirilir. Bu çalışma raporu o kürsü veya bölümün o yılki, çalışma süresi içinde programlaştırdığı çalışmaları ve sonuçlarını kapsar. Kürsü ve bölüm başkanları tarafından hazırlanan bu rapora, kürsü ve bölüm öğretim üyeleri kişisel görüşlerini ekleyebilirler.

Fakülte Kurulunu teşkil eden üyeler sayısı yeterince bastırılan ve dağıtılan bu raporlar hakkında fakülte kurullarında görüşme yapılır. Bu görüşmeler Mayıs ayının ilk yarısı içinde başlar ve en fazla bir ay içinde bitirilir.

Her çalışma raporu üzerinde ayrı ayrı konuşma açılarak, teker teker karara varılır. Fakülte Kurulunca yeterli görülmeyen kürsü, bölüm başkanları, öğretim üyeleri ve yardımcılarının durumu, kurul tutanakları da ekli olarak, Dekan tarafından Senatoya bildirilir. Senato yetersizlik sebebini kuracağı bir komisyon aracılığı ile en geç bir ay içinde inceleyerek sorumlular hakkında :

1. Kürsü ve bölüm başkanlığından uzaklaştırma,
2. Kısa süreli durdurma,
3. Uzun süreli durdurma cezalarından birisini verebilir.

Bir öğretim üyesi veya yardımcıları hakkında fakültesince iki defa yetersizlik kararı alınmışsa, bu kimseye Senatonun da üçte iki çoğunluğu ile karar vermesi halinde, görevinden çekilmiş sayma cezası uygulanır.

Her öğretim üyesi bilimsel araştırmalarının, yayınlarının ders notları bilim ve basıncıma kitaplarının, yurt içinde veya dışındaki bilimsel kongrelerde yaptığı tebliğ veya katkılarının birer suretlerini kürsü, bölüm, Dekanlık ve Rektörlüğe vermek zorundadır. Malî imkânsızlık nedeniyle yayımlanmayan eserlerin daktilo ile yazılmış birer kopyası verilir. Eser sahibine, Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun tanıdığı haklar saklıdır.

Her öğretim üyesinin bilimsel yayınları için ilgili kürsü, bölüm, Dekanlık ve Rektörlükte özel arşiv tutulur. Üniversitelerarası kurul ve her üniversitenin Senatosu bu kanunda belirtilen hususların dışında başkaca idarî ve bilimsel denetim esasları getirmeye ve uygulamaya yetkilidir.

*Doçentlik jürileri ve Profesörlük komisyonları
raporlarının aheniliği*

MADDE 42. — Üniversite doçentliği ve üniversite profesörlüğü unvanlarının verilmesine ilişkin jüri veya komisyonlarca hazırlanan kişisel ve ortak raporların birer örneği, aday talep ettiği takdirde kendisine verilir. Doçentlik ve profesörlük takdim tezi ile birlikte raporlar, jüri ve komisyon kararları, isteyen öğretim üyelerinin inceleyebilmesi için fakülte dekanlıklarında bulundurulur.

YEDİNCİ BÖLÜM

Yeni üniversiteler, fakülteler ve bunlara yardım

Yeni üniversite ve fakültelerin kurulması ve ilk tayinler

MADDE 43. — Yeni üniversiteler ve fakülteler yüksek öğretim plânlaması çerçevesi içinde kurulabilir.

Üniversiteler ve bir üniversiteye bağlı olmayarak açılacak fakülteler, kuruluş kanunlarında aksine hüküm bulunmadıkça bu kanun esaslarına göre kurulur.

Bir üniversite içinde yeniden fakülte, yüksek okul ve okul açılması, fakültelerin veya okulların birleştirilmesi, ya da kaldırılması senatoların teklifi ve Millî Eğitim Bakanının onamı ile yapılır.

Üniversite ve fakülteler, kendilerine bağlı olmak üzere, yeni enstitüler, bilim, araştırma, öğretim ve yayım kurumları açmaya yetkilidirler. Bunların yönetim şekilleri bağlı oldukları üniversite veya fakültelerce belirtilir.

Bu madde uyarınca açılacak fakülte, yüksek okul, okul, enstitü ve kurumlardan yeni ödemek ve kadro alınmasını gerektirenler için genel usullere uyulur.

Bir üniversite içinde açılacak yeni fakültelerin kuruluşunda istekleri ile görevlendirilecek öğretim üyeleri senatoların, yeni bir üniversitenin veya bir üniversiteye bağlı olmayarak açılacak fakültelerin kuruluşlarında istekleri ile ilk görevlendirilecek öğretim üyeleri, Yüksek Öğretim Kurulunun talebi ve Üniversitelerarası Kurulun seçimi ile tayin olunurlar.

Yeni üniversite ve fakültelerin faaliyete geçmesi

MADDE 44. — Biri profesör olmak üzere en az yedi öğretim üyesi en az iki yıl için görevlendirilmiş bulunmadıkça bir fakültenin kuruluşu tamamlanmış sayılmaz ve o fakülte faaliyete geçemez.

İki fakülte faaliyete geçmedikçe bir üniversite kuruluşunu tamamlamış olmaz.

Yeni kurulan fakülte ve üniversitelerin organları

MADDE 45. — Kuruluşunu tamamlamış fakültelerin dekan ve yönetim kurulları, aylıklı ve görevli bütün öğretim üyelerinden kurulu fakülte kurulunca seçilir. İlk yönetim kurulu, dekanın başkanlığında, yedi öğretim üyesinden kurulur.

Bir üniversiteye bağlı olmayan fakültelerin dekanları rektörlere, yönetim kurulları üniversite yönetim kurullarına, fakülte kurulları senatolara bu kanunla verilmiş görevleri kendi fakülteleri için yaparlar.

Fakülte kurulunda en az beş profesörü bulunmayan fakültelerle bir üniversiteye bağlı olmayan fakültelerde profesörlüğe yükseltme işlemleri üniversitelerarası kurulun görevlendireceği üniversite ve fakültelerce müştereken yürütülür.

Öğretim üyesi yardımı

MADDE 46. — Yeni üniversite ve fakültelerin çeşitli bilim dallarındaki öğretim üyesi ihtiyacı, Üniversitelerarası Kurulun her yılın Nisan ayı toplantısında ileriki yıl için tespit edilir.

İhtiyaç duyulan öğretim üyelerinin bilim dalı ve adet itibarıyla İstanbul, Ankara ve İzmir'de kurulu üniversitelerden veya gelişmiş diğer üniversitelerden hangi oranda karşılanacağı da kararda belirtilir. Bu kararlar uyarınca üniversitelerden sağlanacak öğretim üyeleri, ilgili fakülte kurulunun görüşü alınarak aşağıdaki esaslara göre, iki sönestr için Senatoca seçilir. Şu kadar ki, yılda bir yarı yıl okutulan dersler için görevlendirme ayrı yıllarda olmak üzere birer sönestrdir.

Bir öğretim üyesinin görevlendirilebilmesi için bağlı bulunduğu fakültede söz konusu bilim dalında birden çok öğretim üyesinin bulunması ve geri kalan öğretim üyelerine düşecek ders, seminer ve uygulamalı çalışma yükünün her öğretim üyesi için haftada Üniversitelerarası Kurulca tespit edilecek saati aşmaması şarttır.

Görevlendirme, öğretim üyelerinden meslekteki kademi 25 yıldan az olanlar arasından, rektör ve dekanlar hariç, kur'a ile yapılır. Bir öğretim üyesinin arzusu tercih sebebidir.

Yukarıda belirtilen tarzda yeni kurulan üniversite ve fakültelerde görev ifa etmiş öğretim üyeleri aradan yedi yıl geçmedikçe ve sıra tamamlanmış olmadıkça arzusu dışında yeniden görevlendirilemez.

Üniversite öğretim üyelerinden herhangi birini, muvafakati alınmak şartıyla ilgili fakülte kurullarının teklif ve kararlarıyla başka üniversitelerin veya fakültelerin öğretim ve yönetim hizmetlerinde üç yılını aşmamak üzere kendi kadrolarıyla naklen görevlendirmeye üniversite senatoları yetkilidir. Bu şekilde görevlendirme, yeni kurulacak üniversiteler için ikinci fıkrada öngörülen ihtiyacı karşılamak üzere yapıldığı takdirde, görevlendirilenler aradan 12 yıl geçmedikçe istekleri dışında yeniden görevlendirilemezler.

Mahrumiyet bölgelerinde öğretim yapan yerleşik kadrolu öğretim üyeleri de, istekleri halinde, aynı şartlar içerisinde gelişmiş üniversitelerde çalışmak üzere rotasyona tabi tutulurlar.

Yeni üniversite veya fakültelere öğretim görevlisi tayini veya 40 nci madde uyarınca dersle görevlendirme imkânları saklıdır.

Hükümetin teklifi ve Senatonun kararı ile ihtiyaç duyulan hallerde, üniversite öğretim üyeleri her türlü hakları saklı kalmak ve üniversitedeki özlük haklarından da faydalanmak kaydıyla, Devlet Planlama Teşkilâtı, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu ve benzeri kuruluşlarda veya bakanlıklarda geçici süre ile görevlendirilebilirler.

Yeni kurulacak üniversitelere öğretim üyesi yetiştirilmesi

MADDE 47. — Yeni kurulacak üniversiteler için öğretim üyesi yetiştirmek üzere mevcut üniversitelere ek kadrolar tahsis edilir. Bu kadroların kullanılması ile ilgili esaslar, üniversitelerarası kurul tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle belirtilir. Bu kadrolara atanan doktora ve tıpta uzmanlık öğrencileri doktora yaptıktan veya tıpta uzmanlık yetkisi aldıktan sonra kadrolarıyla birlikte ilgili buldukları yeni üniversiteye nakledilirler ve üniversitelerarası Kurul müsaade etmedikçe yetiştirildikleri üniversitede geçirdikleri sürenin iki katı süre ile bağlı oldukları üniversitede çalışmadıkça başka bir üniversitede görev alamazlar.

Yeni üniversitelerde hizmet ödeneği

MADDE 48. — Yeni üniversite veya fakültelerde kadroya bağlı olarak görev yapanlar ile 46 ncı madde uyarınca en az iki sömestr veya ayrı ayrı birer sömestr kadroya bağlı olmaksızın süreli görev ifa edenlere verilecek «Kuruluş ve Gelişme güçlüğü ödeneği» ile tıp fakültelerinde görev alan öğretim üye ve yardımcılarına, bütün yıl devam eden hastane ve enstitü hizmetleri için verilecek «Hizmet ödeneği» Üniversiteler Personel Kanunu ile düzenlenir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Memurlar ve diğer görevliler

Rektörlük ve fakülte örgütleri

MADDE 49. — Her üniversitede rektörün emrinde ve üniversite yönetim örgütünün başında bir genel sekreter ile hizmetlerin gerekli kıldığı müdürler, hukuk müşavirleri ve bunların maiyetlerinde büro ve iç hizmet işlerini yapmak üzere memurlar ve diğer görevliler bulunur.

Üniversite ve fakültelerin hukuk müşavirleri ve avukatları ile hukuk servisinde çalışan diğer personeli, mahkemelerle icra dairelerince hükmolunup tahsil olunan avukatlık ücretinden 10.2.1929 gün ve 1389 sayılı Kanun ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun, 2 numaralı Kanun hükmünde Kararname ile değişik 146 ncı maddesi hükümleri çerçevesinde yararlanırlar.

Bu personel arasındaki iş bölümü, rektörün onayından sonra uygulanmak üzere genel sekreterlerce yapılır. Saymanlık, özlük işleri, yazı işleri ve kitaplık müdürlükleri dışında yeni müdürlükler üniversite yönetim kurulunun teklifi ve senatonun uygun kararı ile genel hükümlere göre kurulabilir.

Her fakültede dekanın emrinde ve fakülte yönetim örgütünün başında bir fakülte sekreteri ve maiyetinde büro ve iç hizmet işlerini yapmak üzere gereği kadar memur ve diğer görevliler bulunur. Bunlar arasındaki iş bölümü dekanın onayından sonra uygulanmak üzere fakülte sekreterlerince yapılır.

Bir üniversiteye bağlı olmayan fakültelerle, bağlı olduğu üniversitenin bulunduğu şehir dışında kurulan fakültelerde bir hukuk müşavirliği ile hesap ve muhasebe işleri bürosu bulunur.

Üniversiteler genel hükümlere göre sözleşme ile personel çalıştırabilirler.

Rektörlük ve Fakülte personelinin tayinleri

MADDE 50. — Üniversite Genel Sekreteri ile müdürler, Üniversite Yönetim Kurulunun teklifi üzerine, fakülte sekreterleri ise Fakülte Yönetim Kurulunun teklifi üzerine rektör tarafından tayin olunurlar. Üniversite Genel Sekreteri ile fakülte sekreterlerinin yüksek öğrenim diplomasına sahip olmaları şarttır. Özel meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerde, sözleşmeli teknik personel kullanabilirler. Bu görevlendirme, rektör veya dekan tarafından yapılır.

Saymanlık müdür ve memurları Maliye Bakanlığınca tayin olunurlar.

Aylıklı memurların tayinleri fakültelerde dekanların, üniversite merkez örgütünde genel sekreterin teklifi üzerine rektör tarafından yapılır.

Yardımcı hizmetler sınıfına girenlerden rektörlüğe bağlı olanları, genel sekreterin inhası üzerine rektör, fakültelere bağlı olanları fakülte sekreterinin teklifi üzerine dekan tayin eder.

Memurların atanmasına ilişkin olarak üniversitelerin kendi kanunlarında mevcut bulunan ve bu madde ile bağdaşmayan özel hükümler saklıdır.

Özlük Hakları

MADDE 51. — Üniversite ve fakültelerle bunlara bağlı kurumlarda çalışan memur ve diğer görevliler hakkında bu kanun ile belirtilen hükümler dışında aksine hüküm bulunmadıkça genel hükümler uygulanır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Öğretim ve öğrenciler

Üniversitelere giriş ve Üniversite öğrenciliği

MADDE 52. — Üniversitelere giriş, insangücü plânlaması, üniversitelerin kapasiteleri, öğrencilerin yetenekleri ve Yüksek Öğretim Kurulunun önerileri dikkate alınmak suretiyle Üniversitelerarası Kurulca düzenlenir.

Türlü bilim ve uzmanlık kollarında bir meslek ve diploma sahibi olmak için üniversite kurumlarından birinde, Öğretim ve Sınav Yönetmelikleri uyarınca kesin kayıt işlemini tamamlayarak veya kaydını yenileyerek öğrenim yapanlar üniversite öğrencileridir.

Yönetmelikleri uyarınca doktora veya uzmanlık çalışması yapanlara doktora veya uzmanlık öğrencisi denir.

Öğretim

MADDE 53. — Üniversitelerde, fakülte ve diğer kurumlarda, bu kuruluşların özellikle ve ihtiyaçlarına göre, çeşitli kademelerde, temel bilimler, lisans, yüksek lisans, uzmanlık ve doktora düzeylerinde yapılacak öğretim ve verilecek diplomalar, üniversite veya fakülte kurumlarınınca hazırlanan öğretim plânına ve bu plân daki sıra ve şartlara göre öğretim ve sınav yönetmeliklerinde düzenlenir.

Aynı meslek ve bilim dallarında öğretim yapan farklı üniversiter kuruluşlar arasında yatay ve dikey geçişlerin ne yolda yapılacağı, üniversitelerin görüşleri alınarak ve bu kuruluşlar arasında öğrenci dağılımı dengesiyle sosyal şartlar gözönünde tutularak üniversitelerarası kurulca düzenlenir.

Aynı meslek ve bilim dallarında öğretim yapan farklı üniversiter kuruluşlarda öğretim, metot, kapsam ve öğretim süresi bakımından benzerlikler olması ve böyle bir öğrenimden sonra kazanılan unvanların aynı veya kazanılan hakların eşdeğer olması hususu üniversitelerarası kurulca düzenlenir.

Yüksek lisans düzeyinde öğrenim yapanlar, 32 nci maddenin 1 nci fıkrası ile doktora ve tıpta uzmanlık öğrenimi yapanlara sağlanan haklardan yararlanırlar.

Öğrenim süresi

MADDE 54. — Bir öğrenci kural olarak, üniversite içerisindeki öğrenimini, içinde bulunduğu öğretim kademesi için öngörülen normal öğretim süresinin en fazla yarısı kadar ek bir süre içerisinde bitirmekle yükümlüdür. Bu süre içerisinde öğrenimlerini, ilgili yönetmeliklerin be-

lirttikleri meşru ve makbul bir sebebolmaksızın, tamamlayamayan veya tamamlayamayacakları anlaşılan öğrencilerin üniversite ile ilişkileri kesilir.

Öğrencilere yardım

MADDE 55. — Üniversite senatoları, bütçeleri ödeneğinden lisans, lisans üstü ve doktora veya uzmanlık öğrencilerine yapılacak her türlü yardımlarda uygulanacak esasları koymaya yetkilidir. Senatoların bu konudaki kararları, üniversite, fakülte veya yüksek okul yönetim kurullarınca uygulanır.

Devlet adına üniversitelerde yatılı veya burslu olarak yetiştirilecek öğrencilerin sayıları ve genel şartlar dışında aranacak özel kabul şartları, üniversitelerin düşünceleri de alınmak suretiyle her yıl ilgili bakanlıklarla Millî Eğitim Bakanlığı arasında kararlaştırılır ve üniversitelere öğrenci yazılması başlamadan en az bir ay önce bildirilir.

Yatılı veya burslu olarak Devletçe üniversitelerde okutulan öğrencilerin yazılma, lâboratuvar, tasitıkname, sınav, diploma ve sair harç ve ücretleri ilgili bakanlıklar veya idarelerce ödenir.

Burslar, öğretim kurumlarının kapasiteleri ve kalkınma plânları hedefleri dikkate alınarak Yüksek Öğretim Kurulu tarafından, dengeli bir şekilde dağıtılır.

Sosyal hizmetler

MADDE 56. — Üniversiteler, Yüksek Öğretim Kurulunun yapacağı plân ve programlar uyarınca, öğrencilerinin beden ve ruh sağlığının korunması, beslenme, çalışma, dinlenme ve boş zamanlarını değerlendirme gibi sosyal ihtiyaçlarını karşılamak ve bu amaçla, ilgili kamu kuruluşları ile de işbirliği yapmak suretiyle, öğrenci ve mezunlarına üniversite içinde ve dışında iş bulma servisleri kurmak ve çalışma şartlarını düzenlemek, mediko - sosyal merkezler, yurtlar, öğrenci kantin ve lokantaları açmak, toplantı ve sinema, tiyatro salonları, spor salon ve sahaları, kamp yerleri temin etmekle ve bunlardan öğrencilerinin en iyi şekilde yararlanmaları için gerekli tedbirleri almakla görevlidirler.

Birden fazla üniversitenin bu alanlarda müşterek plânlama ve malî yardımlaşma suretiyle ortak kuruluş meydana getirmeleri de mümkündür.

Ders kitaplarının ve teksirlerinin basılması

MADDE 57. — Öğretim üye ve yardımcılarının ders kitapları ve teksirleri ilgili üniversiteler, fakülteler ve yüksek okullarca bastırılır ve öğrencilere maliyetlerini aşmayacak fiyatla satılır. Ders aracı olarak kullanılan kitap ve teksirleri öğretim üye ve yardımcıları kendi hesaplarına bastıramazlar. Bu konuda uygulanacak esaslar ve ödenecek telif hakları üniversitelerarası kurulca hazırlanacak ayrı bir yönetmelikle belirtilir.

İki yıl içinde üniversite ve öğretim birimleri tarafından bastırılmayan kitapları öğretim üyeleri kendileri bastırabilir. Bu takdirde üniversite yönetim kurulu kitabın fiyatını, maliyetinden aşağı olmamak üzere tespit eder.

Öğrencilerin yönetime katılmaları

MADDE 58. — Öğrencilerle ilgili konularda, gereken hallerde ve fakülte kurulu karar verdiği takdirde dinlemek amacıyla bir öğrenci temsilcisi seçilir. Temsilci fakülte yönetim kurulunun gözetimi altında, yılda bir kere fakülte öğrencilerinin en az % 60'ının iştirakıyla yapılacak seçimlerde gizli oyla ve bir yıl süre için, yedeği ile birlikte seçilir.

Temsilci seçilebilmek için, ilgili Sınav Yönetmeliğine göre normal süre içinde sınavlarını başarmış olmak, adli veya inzibatî bir ceza almamış bulunmak gerekir. Birinci sınıf öğrencileri temsilci seçilemezler.

Temsilciliği süresince, tahsiri suçlar haric olmak üzere, adli veya uyardan ağır inzibati bir ceza alan öğrenci temsilcisinin temsilciliğe ilişiği kesilir.

Seçimlere ilişkin şikâyetler ilgili fakültenin yönetim kurulunca incelenir ve kesin karara bağlanır.

Öğrenci temsilcisinin seçimleri ile ilgili diğer hususlar bir yönetmelikte belirtilir. Üniversiteye veya bir fakülteye bağli yüksek okul kurullarına öğrenci temsilcisinin katılması yukarıdaki esaslar dahilinde yürütülür.

ONUNCU BÖLÜM

Disiplin ve Ceza İşleri

Uygulanacak hükümler

MADDE 59. — Öğretim üye ve yardımcıları ile üniversite veya fakülteye bağli olarak kurulan öğretim ve araştırma kurumlarında öğretim ve araştırma görevi alanların ve memurların disiplin işlerinde bu kanun ve Devlet Memurları Kanunu hükümleri, öğrencilerin disiplin işlerinde bu kanun ve Öğrenci Disiplin Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Öğretim üyelerine ve öğretim yardımcılarına verilecek disiplin cezaları

MADDE 60. — Üniversite öğretim üyelerinden ve öğretim yardımcılarından bu kanun gereğince yükümlü oldukları ödevleri uygun yolda yerine getirmeyenlere veya meslek vakar ve haysiyetine uymayan hareketlerde bulunmalara aşağıdaki disiplin cezalarından biri verilir :

- a) Uyarma : Görevde daha dikkatli davranılması gerektiğini bildirmektir.
- b) Kusur bildirme : Görevde ve davranışta kusurlu sayılmaktır.
- c) Kürsi veya bölüm başkanlığından uzaklaştırma : Öğretim üyesini kürsi veya bölüm başkanlığından ayırmaktır.
- ç) Kısa süreli durdurma : Bulunulan kademe ve derecede ilerlemenin altı ay durdurulmasıdır.
- d) Uzun süreli durdurma : Bulunulan kademe ve derecede ilerlemenin bir, birbuçuk veya iki yıl durdurulmasıdır.
- e) Geçici olarak görevden çıkarma : Kadrosu saklı kalmak suretiyle bir aydan altı aya kadar aylıksız olarak geçici süre ile görevinden çıkarmaktır.
- f) Görevinden çekilmiş sayma : Görevle ilişkinin, istekle olmuşçasına kesilmesidir.
- g) Üniversite öğretim mesleğinden çıkarma : Üniversite öğretim mesleğinden, bir daha alınmamak üzere çıkarılmadır. Bu cezaya çarptırılanlar akademik unvanlarını kullanamazlar.

Bu cezaların verileceği haller üniversitelerarası kurulca yapılacak Disiplin Yönetmeliğinde belirtilir.

h) Her türlü öğrenim ve öğretim hak ve hürriyetlerini kötüye kullanarak; insan hak ve hürriyetlerini veya Türk Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne veya dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayırımına dayanarak; mülkleri Anayasada belirtilen Cumhuriyeti ortadan kaldırmak için her ne suretle olursa olsun gösteri, talkin ve propaganda yapan veya amaraşık hareketlere katılan öğretim üye ve yardımcıları hakkında hareketlerinin takdir olunacak ağırlık derecesine göre yukarıdaki hükümlerden biri uygulanır.

Disiplin soruşturmalarında usul

MADDE 61. — Bir fakültenin öğretim üye ve yardımcılarına ilgilendiren işlerde dekan, birden fazla fakültenin öğretim üye ve yardımcılarına veya bir dekanı ya da rektörlüğe bağli kuruluşları ilgilendiren işlerde rektör, herhangi bir disiplin suçu işlendiğini önerirse, gecikmeksizin işi başkanı bulunduğu yönetim kuruluna götürür. İlgili yönetim kurulu, suç haberinin açıkça asılsız

olduğunu götürse, disiplin soruşturması yapılmasına yer olmadığına, aksi halde disiplin soruşturmasının yapılmasına karar verir ve bir veya birden fazla soruşturmacı seçer.

Soruşturma sonunda yönetim kurulu, ya disiplin cezasını gerektiren bir durum olmadığına, ya 60 ncı maddenin (a) veya (b) bentlerindeki cezalardan birinin verilmesine, yahut diğer bentlerdeki cezalardan birinin Senato'ya teklif edilmesine karar verir. Yönetim kurulu karar vermeden önce hakkında soruşturma yapılan kimseye savunma imkanı verir. Tanınan süre içinde sözlü veya yazılı savunma yapmayanlar bu haklarından vazgeçmiş sayılırlar.

Yönetim Kurulunun teklifi üzerine dosya kendisine gelen Senato, öğretim üyelerinden kurulu üç kişilik bir inceleme komisyonu seçer. Komisyon gerekli götürse ek soruşturma yapar ve Senato'ya verilecek karar hakkındaki mütalâası ile birlikte raporunu Senato'ya sunar.

Senato; ya disiplin cezasını gerektiren bir durum olmadığına, ya da 60 ncı maddede sayılan disiplin cezalarından birinin verilmesine karar verir.

Disiplin soruşturması öncelikle ve geciktirilmeksizin yapılır ve karara bağlanır. Bu hususu sağlamaktan soruşturmacı ve dekan veya rektör sorumludur.

Disiplin cezaları yazı ile ilgiliye bildirilir ve uyarma cezası hariç kütüğe geçirilir.

Rektör hakkında yapılan disiplin soruşturması üniversite denetleme kurulunca tayin edilecek bir soruşturmacı tarafından yürütülür.

İtiraz

MADDE 62. — Yönetim kurullarının disiplin kararlarına karşı ilgililerce senato'ya, kararın bildirilmesinden itibaren 15 gün içinde itiraz edilebilir. Senato'ya verilen kararlar kesindir. Yargı yolu açıktır.

Memurların disiplin işleri

MADDE 63. — Üniversite ve fakültelerle bunlara bağlı kurumlarda görevli memurların disiplin işlerinde soruşturma yaptırma yetkisi, fakültelerde dekanlara, rektörlükte rektörlere aittir. Bunlar hakkında Devlet Memurları Kanununun 125 ncı maddesinin (a), (b), (c) bentlerinde yazılı cezalar, fakültelerde dekanlar, rektörlükte ve üniversiteye bağlı kurumlarda çalışanlar için rektörler tarafından; (ç), (d) ve (e) bentlerinde yazılı cezalar fakültelerde yönetim kurulları, rektörlükte genel sekreterin başkanlığında üniversite personel işleri ve yazı işleri müdürlerinden kurulu (Memurlar Disiplin Komisyonu) tarafından verilir.

Bu cezalara karşı 15 gün içinde üniversite yönetim kuruluna itiraz edilebilir.

Fakülte sekreterleri ile üniversitedeki memurların ve disiplin komisyonu üyelerinin disiplin işlerinde soruşturma rektör tarafından yaptırılır. Bunlar hakkında, Devlet Memurları Kanununun 125 ncı maddesinin (a), (b), (c) bentlerinde yazılı cezalar rektör tarafından; (ç), (d) ve (e) bentlerinde yazılı cezalar üniversite yönetim kurulu tarafından verilir.

Rektör tarafından verilen cezalara karşı 15 gün içinde üniversite yönetim kuruluna; üniversite yönetim kurulu tarafından verilen cezalara karşı aynı süre içinde üniversite senatosuna itiraz edilebilir.

Diğer hususlarda Devlet Memurları Kanunu hükümleri uygulanır.

Disiplin soruşturmasında hakkında soruşturma yapılan kimseye savunmasını yapma imkânı verilir. Tanınan süre içinde sözlü veya yazılı savunma yapmayanlar bu haklarından vazgeçmiş sayılırlar.

Disiplin soruşturması öncelikle ve geciktirilmeksizin yapılır ve karara bağlanır.

Disiplin cezaları yazı ile ilgiliye bildirilir ve uyarma cezası hariç kütüğe geçirilir.

Öğrencilerin disiplin işleri

MADDE 64. — Üniversite içinde veya dışında üniversite öğrencileri sıfatına, şeref ve haysiyetine aykırı harekette bulunan; üniversitenin sükûn ve huzurunu ve çalışma düzeni-

ni bozan; üniversite mensuplarının şeref ve haysiyetine veya şahıslarına tecavüz eden veya saygı dışı davranışlarda bulunan öğrencilere; bu kanun ve «Üniversite Öğrenci Disiplin Yönetmeliği» uyarınca: Uyarma, kınama, bir haftadan bir aya kadar üniversiteye devamdan menedilme, bir veya iki yıl için üniversiteye devamdan menedilme veya üniversiteden çıkarma cezaları verilir.

Bir fakülte binasında ve eklentilerinde veya bir fakülteye tahsis edilmiş diğer yerlerde işlenen disiplin suçlarında kovuşturma yapmaya o fakülte dekanı ve ceza vermeye o fakülte yönetim kurulu yetkilidir. Rektörlük binasında ve eklentilerinde doğrudan doğruya üniversitelere bağlı kuruluşlara tahsis edilmiş yerlerde ve üniversitenin fakültele tahsis edilmemiş yerlerinde, ya da üniversite dışında işlenen disiplin suçları hakkında kovuşturma yapmaya rektör, ceza vermeye de üniversite yönetim kurulu yetkilidir.

Kovuşturma ile yetkili dekan veya rektör, bir veya birkaç soruşturmacıya soruşturma yaptırarak sonucunu ilgili yönetim kuruluna havale eder.

Rektör veya dekan, doğrudan doğruya uyarma cezası verme ve gereken hallerde tedbir olarak hakkında soruşturma yapılan öğrenciyi üniversite binalarına girmekten menetme yetkisini haizdir. Bu tedbirin bir haftadan fazla sürebilmesi için bu hususta yönetim kurulunun karar vermesi gerekir.

Disiplin soruşturmasına muttali olunduktan sonra en geç bir hafta içinde başlanır ve bir ay içinde sonuçlandırılır.

Hakkında kovuşturma yapılan öğrenciyi savunma imkânı verilir. Tanınan süre içinde savunma yapmayan öğrenci bu hakkından vazgeçmiş sayılır.

Disiplin cezaları ilgili öğrenciyi yazı ile bildirilir ve durum, kendisine burs veya kredi veren kuruluşlara da duyurulur, üniversiteden çıkarma dışındaki cezalar kesindir. Üniversiteden çıkarma kararlarına karşı onbeş gün içinde Senatoya itiraz edilebilir. Kesinleşen ceza öğrencinin dosyasına ve kütüğe işlenir. Üniversiteden çıkarma kararı bütün üniversitelere bildirilir. Üniversiteden çıkarma cezası verilen öğrenciler, aradan beş yıl geçmesi ve cezayı veren organın müsaade etmesi şartıyla üniversite giriş imtihanlarına katılabilirler ve öğrenimlerine yeniden başlarlar.

Yukardaki esaslar üniversite veya fakültele bağlı yüksek okul ve okullarda da kıyasen uygulanır.

Ceza soruşturma usulü

MADDE 65. — Üniversite öğretim üyelerinin, öğretim yardımcılarının ve diğer memurların görevleri dolayısıyla, ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar üzerine, ilk soruşturma rektörün tayin edeceği uygun sayıda soruşturmacı tarafından yapılır. Rektörün işlediği ileri sürülen suçların soruşturmacıları, ken lisinin katılmayacağı bir toplantıda üniversite senatosu tarafından tayin edilir. Bu toplantı, öğretim üyeliğinde en kıdemli rektör yardımcısının çağrısı üzerine ve onun başkanlığında yapılır.

Bu maddeye göre tayin edilecek soruşturmacıların, en az, sanığın akademik unvanına sahip bulunması şarttır.

Bu maddenin hükmüne giren bir suç fakültelerde veya onlara bağlı kurumlarda işlendiğinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde dekanlar ön soruşturma yapar, ya da yaptırabilirler. Bu takdirde, dosya gereğinin yapılması için en geç bir hafta içinde rektörlüğe gönderilir.

Soruşturmacıların öğretim üyeleri ve yardımcılarını hakkında düzenleyecekleri dosya, rektör tarafından, rektör hakkındaki soruşturma da en kıdemli rektör yardımcısı tarafından Danıştaya gönderilir. Son soruşturmanın açılıp açılmamasına Danıştayın yetkili dairesi karar verir. Bu karara ilgililerce yapılacak itirazlar Danıştay Genel Kurulunda incelenerek karara bağlanır.

Memurlar hakkında son soruşturmanın açılıp açılmamasına üniversite yönetim kurulunca karar verilir. Bu karara karşı itirazlar Danıştayın yetkili dairesinde incelenerek karara bağlanır.

Bu madde hükümlerine göre tayin edilecek soruşturmacılar tarafından yürütülen ilk soruşturma sırasında, bir hâkimin yapması gereken tutma, arama, zabıt gibi işlemlerin yapılmasına ihtiyaç duyulduğunda bu hususta soruşturmacı ya da soruşturmacıların talebi üzerine, asliye ceza hâkiminden karar alınır.

Devletin ülke ve millet bütünlüğü, hür demokratik rejim, nitelikleri Anayasada yazılı Cumhuriyet aleyhine işlenen ve doğrudan doğruya Devlet güvenliği ile ilgili bulunan suçların ve suçluların kovuşturulmasında yukarıda yazılı usul uygulanmaz. Bu hallerde kovuşturmayı Cumhuriyet Savcısı bizzat yapar ve sonucuna göre yetkili mahkemede kamu davası açar.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Güvenlik Tedbirleri

Organların güvenliği sağlama görevleri

MADDE 66. — Üniversitelerle bir üniversiteye bağlı kurumların ve bağımsız fakültelerin yetkili yönetim organları, öğrenim ve öğretim hürriyetlerinin korunması ve bütün görevlerin düzenli şekilde yerine getirilmesi için her türlü tedbiri almakla yükümlüdür.

Rektör, acele hallerde dekan veya bağlı kuruluş yetkilileri, üniversite binaları veya ekleri içinde, üniversitemin imkânları ile önlenmesi mümkün görülmeyen olayların cereyanı ihtimali karşısında, zabıta'dan yardım talebedebilir. Bu talep derhal yerine getirilir.

Zabıta, suçların ve suçluların kovuşturulması için, herhangi bir davet ve izne bağlı olmaksızın, üniversite binalarına ve eklerine her zaman girebilir. Bu takdirde, giriş sebebinin niteliğine göre, ilgili üniversite rektörlüğü veya bağımsız fakültelerin dekanlığı tesebbüsten haberdar edilebilir.

İlgili kurumlar, kovuşturma dolayısıyla zabıta kuvvetlerine, gereken her türlü yardım ve kolaylığı göstermekle yükümlüdür.

Fakültelerin kapatılması veya çalışmaların tatili

MADDE 67. — Fakültedeki düzenin sarsılması ve kamu hizmetlerinin görülmesinin güçleşmesi hallerinde üç düzeni korumak için gerekirse, dekan dersleri ve çalışmalarını üç gün için kısmen veya tamamen tatil edebileceği gibi aynı süre için fakülteyi tamamen de kapatabilir.

Dekan bu yetkisini kullanınca en kısa zamanda fakülte yönetim kurulunu toplantıya çağırır, yönetim kurulu tatil veya kapatma kararını kaldırabileceği gibi bir hafta daha uzatabilir. Daha uzun süre tatil veya kapatma 68 nci maddedeki hükümlere bağlıdır.

Üniversitenin kapatılması veya çalışmaların tatili

MADDE 68. — Üniversitedeki kamu hizmetinin tamamen veya kısmen güçleştiği hallerde, iç düzeni korumak için gerekli olan hallerde rektör, bir veya birkaç fakültenin ders ve çalışmalarını kısmen veya tamamen bir hafta için tatil edebileceği gibi, bir veya birkaç fakülteyi, ya da üniversiteyi kapatabilir.

Rektör bu yetkisini kullanınca en kısa zamanda üniversite yönetim kurulunu toplantıya çağırır. Yönetim kurulu tatil veya kapatma kararını kaldırabileceği gibi, gerekirse, diğer fakültelere de teşmil edebilir ve durumu her ay yeniden incelemek şartı ile, tatil veya kapatma süresini bir yıla kadar uzatabilir.

Kapatma kararı en büyük mülki âmire derhal bildirilir.

Kapatılmış olan fakülte ve üniversite binaları ve eklentileri güvenlik kuvvetlerince muhafaza altına alınır.

Hükümetin idareye elkoyması

MADDE 69. — Üniversitelerle onlara bağlı kuruluş ve kurumlarda veya bir üniversiteye bağlı olmayan fakültelerde, öğrenim ve öğretim hürriyetlerinin tehlikeye düşmesi ve bu tehlikenin üniversite organlarıncı önlenmemesi; veya üniversite organlarıncı alınan tedbirlerin gereken sonucu vermemesi;

Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden herhangi birisinin, insan hak ve hürriyetlerini veya Türk Devletinin ülkesi ve milletiyile bölünmez bütünlüğünü veya dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayırımına dayanarak nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyeti ortadan kaldırmak kasdıyle kullanılması; hallerinde Bakanlar Kurulu, ilgili üniversitenin veya bu üniversiteye bağlı kuruluş ve kurumların veya bir üniversiteye bağlı olmayan fakültenin idaresine belli bir süre ile el koyabilir. Elkoyma kararı Resmî Gazetede yayımlanır. Yayımlanmayı müteakıp 48 saat içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısının onamına sunulur. Elkoyma süresi 2 ayı geçmez.

Ancak, her defasında 2 ayı geçmemek üzere süre uzatılabilir. Uzatma kararı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısının onamına sunulur.

Elkoyma halinde Bakanlar Kurulunun yetkileri

MADDE 70 — Elkoyma halinde Bakanlar Kurulu :

a) Üniversite ve bağlı kurum organlarında veya üniversiteye bağlı olmayan fakültelerde görevli bulunanların tümünün veya bir kısmının yönetim görevlerine son vermek; yönetim görevlerine son verilenlerin yerine yenilerini seçmek;

b) Elkoymayı gerektiren durumun doğmasına sebeboların tespiti, bunlar ve failleri hakkında gerekli disiplin ve ceza kovuşturmasını yaptırmak,

c) Üniversitede ve bağlı kuruluşlarında görevli kişilerden gerekli görülenleri, kovuşturma sonuçlanıncaya kadar veya kovuşturma sonucunun gerekli kaldığı hallerde kesin sonuç alınıncaya kadar görevlerinden uzaklaştırmak;

ç) Elkoyma süresince, üniversiteyi veya bağlı kuruluşlarını veya bir üniversiteye bağlı olmayan fakülteleri kısmen veya tamamen geçici veya sürekli olarak kapatmak veya açmak;

d) Elkoymayı gerektiren durum ve olaylar dolayısıyla gerekli görülen öğrencileri üniversiteye veya üniversiteye bağlı kuruluşlara veya üniversiteye bağlı olmayan fakültelele devamdan geçici olarak men etmek veya men'i kaldırmak;

Yetkilerine sahiptir.

Elkoyma halinin kaldırılmasından sonra, kesin bir yargı kararı almadıkça Bakanlar Kurulunun (b) ve (c) bentlerine göre almış bulunduğu kararlar yürürlükte kalır.

ONIKINCI BÖLÜM**Mali Hükümler***Genel Esaslar*

MADDE 71. — Üniversitelerin bütçeleri, genel ve katma bütçelerin bağlı olduğu esaslara uygun olarak yürürlüğe konulur ve denetlenir. Üniversite Merkez örgütü ile doğrudan doğruya üniversiteye bağlı kurumların ve her çeşit yatırım harcamalarının ita âmiri rektördür. Rektör diğer görevlere ita âmirliği yetkisini uygun gördüğü ölçüde tanıyabilir. Tahakkuk memurlarını rektör tayin eder. Fakültelerin ita âmirleri dekanlardır. Dekan, diğer görevlilere ita âmirliği yetkisini uygun gördüğü ölçüde tanıyabilir. Tahakkuk memurlarını dekanlar tayin eder. İta âmirliğine ilişkin olarak üniversitelerin kendi kanunlarında mevcut bulunan ve bu madde ile bağdaşmayan özel hükümler saklıdır.

Üniversitelerin bütçe tekliflerinde yatırımlara ve bu yatırımlara ilişkin diğer harcamalara ait ödeneklerin yüksek öğretim kurulunca hazırlanan genel plân esaslarına uygun olması şarttır.

Üniversitelerin gelir kaynakları

MADDE 72. — Üniversitelerin ve bunları oluşturan fakülte ve kurumların gelir kaynakları şunlardır :

- a) Her yıl bütçeye konacak ödenekler;
- b) Özel idare ve belediyelerce ve kurumlarca yapılacak yardımlar;
- c) Üniversite, fakülte ve bunlara bağlı kurumlarca alınacak harc ve ücretler;
- ç) Yayın satış gelirleri;
- d) Üniversite, fakülte ve bunlara bağlı kurumların taşınır ve taşınmaz mallarının gelirleri;
- e) Döner sermayeli işlerden elde edilecek kârlar;
- f) Bağışlar ve vasiyetler.

Malî Kolaylıklar

MADDE 73. — Kanununun 6 ncı maddesinin (f) fıkrasına göre öğrencilerden alınacak ücret ve harçlar, yıllık 3 000 lirayı geçmemek üzere her üniversitede kurulacak «Öğrenci Fonu»na yatırılır. Bu Fon özellikle lisans ve lisans sonrası başarılı ve muhtaç öğrenciler için burslara ve diğer yardımlara tahsis edilir. Bunun dışında bu fon sosyal, kültürel ve sportif tesislerin kurulması, işletilmesi, öğrencilere düşük fiyatla kitap ve tektir sağlanması amaçları için de kullanılabilir. Fonun yönetim, işletme ve denetim esasları senatolarca tespit edilir. Her yıl sonunda fondan artan meblâğ gelecek yılın fonuna eklenir.

Giriş imtihanlarında alınan kaydiye ücretleri «bu imtihanı yapan kuruluşun» yönetim ve yatırım harcamalarında kullanılmak üzere ayrı bir fonda toplanır. İta âmiri ilgili rektördür.

Üniversiteler ve bunlara bağlı kurumlara yapılacak her türlü bağış ve vasiyetler, vergi, resim ve harçlardan muaftır. Bağış ve vasiyetlerin kullanılmasında bağış ve vasiyeti yapanların koydukları, kanuna göre müteber kayıtlara ve şartlara uyulur. Gelir veya Kurumlar Vergisine tabi mükellefler tarafından üniversitelere makbuz mukabilinde yapılacak nakdî bağışlar yıllık beyanname ile bildirilecek gelirlerden ve kurum kazancından indirilir.

Üniversiteler tarafından öğretim, eğitim ve araştırma maksadı ile ithal edilen veya bağış yolu ile gelen makine, alet ve cihazlarla, ecza ve malzeme, her türlü vergi, resim ve harçlardan muaftır.

Üniversite, fakülte ve bunlara bağlı kurumlar tarafından yapılan bilim ve teknik inceleme ve araştırma ile yayımların gerektireceği her türlü giderler hakkında, 2490 sayılı Kanunun hükümleri uygulanmaz. Bu işlerde uygulanacak esaslar senatolarca belirtilir.

Üniversitelerin inşaat, makine ve teçhizatı ile ilgili işlerinde 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 135 ncı maddesi ile 2490 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz. Bu işlerde uygulanacak esaslar senatoca hazırlanacak bir Yönetmelikle belirtilir.

Döner sermaye

MADDE 74. — Üniversitelerde ve bunlara bağlı kuruluş ve birimlerde; yetkili organın teklifi ve Yüksek Öğretim Kurulunun onayı ile döner sermaye işletmeleri kurulabilir. Verilecek sermayenin miktarı kendi kanunlarında veya bütçe kanunlarında gösterilir.

Döner sermaye işletmelerinin faaliyet alanları, sermaye limitleri, işletme ile ilgili idarî işlemlerin yürütülmesi esasları ve muhasebe usulleri, Maliye Bakanlığının olumlu mütelâası alınmak suretiyle hazırlanacak yönetmelikte belirtilir.

Kurulacak döner sermaye işletmeleri, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye ve 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale kanunlarına tabi değildir. Ancak malî yılın bitiminden itibaren dört ay içinde hazırlanacak bilanço ve ekleri ile, bütün gelir ve gider belgeleri denetim için Sayıştaya ve birer örneği de aynı süre içinde Maliye Bakanlığına verilir.

Özlük hakları

MADDE 75. — Üniversite öğretim üyesi ve yardımcılarının özlük hakları konusunda bu kanunda belirtilmeyen hususlar üniversite personel kanununda düzenlenir.

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Üniversiteye Dönüş

MADDE 76. — Üniversite öğretim üyesi veya yardımcısı iken Bakanlar Kurulu üyeliğine, Cumhuriyet Senatosu üyeliğine veya Milletvekilliğine seçilerek üniversiteden ayrılanlar dışarıda geçirdikleri süreler hesaba katılmak ve buna göre aylık dereceleri yükseltmek, kadro ve meslek unvan ve sıfatlarını kazanma ile ilgili hükümler saklı kalmak şartıyla bu kanun hükümlerine göre üniversiteye dönebilirler.

Oylama ve kararların açıklanması

MADDE 77. — Bu kanunda sözü geçen jüri ve kurullarla, fakülte ve üniversite kurullarında ve senatoda her üye oyunu kabul veya ret yolunda vermekle ödevlidir. Çekinser oy ret sayılır. Kanunlarda, tüzüklerde, yönetmeliklerde öngörülen seçimler ve tayin kararları gizli oyla yapılır.

Fakülte kurulunda nisabın hesaplanmasında yurt dışında görevlendirilmiş bulunanlar sayıya katılmazlar.

Organların kararlarını yalnız rektör veya dekanlar ile yetki verecekleri kişiler açıklayabilirler. Organlarda yapılan konuşmaları, alınan kararları, özel bir maksada dayalı olsun veya olmasın organ dışına sızdırarak veya yayarak, organ üyeleri lehinde veya aleyhinde davranışlara yol açtığı anlaşılan üyeler hakkında disiplin cezası uygulanır.

MADDE 78. — Üniversite öğretim üyeleri ve yardımcıları siyasî partilere üye olamazlar.

Bu kanunun yayımlandığı tarihte siyasî partilerde görevi devam eden öğretim üye ve yardımcılarının partilerinden bir hafta içinde istifa etmedikleri takdirde üniversitedeki görevleri sona erer.

Protokol işleri

MADDE 79. — Üniversite profesörlerine, her türlü protokol işlerinde, Yargıtay üyelerine, rektörlere, Yargıtay Başkanına, dekanlara, daire başkanlarına eşit protokol ve ilgili işlemler uygulanır.

Siciller

MADDE 80. — Üniversiteler ve fakültelerle bunlara bağlı kurumlarda görev alanların sicilleri, üniversite özlük işleri müdürlüklerinde tutulur. Bunların bütün özlük işleri genel hükümlere göre üniversitelerce yürütülür.

İzinler

MADDE 81. — Üniversite öğretim üyeleriyle yardımcılarının ve memurlarının izin işleri Devlet Memurları Kanununun genel hükümlerine bağlıdır.

Rektör, iznini senatodan alır ve Millî Eğitim Bakanının bilgilerine sunar.

Yürürlükten kaldırılan kanunlar

MADDE 82. — 4936 sayılı Üniversiteler Kanunu ile bunu değiştiren 115, 119, 345, 923 sayılı kanunlar yürürlükten kaldırılmıştır.

Karadeniz Teknik Üniversitesi adıyla Trabzon'da bir üniversite kurulması hakkındaki 6594 sayılı Kanun ile bunu değiştiren 336, 535, 871 ve 1650 sayılı kanunların, 6990 sayılı Atatürk Üniversitesi Kanunu ile bunu değiştiren 336, 535, 871, 994, 996, 1499, 1573 ve 1578 sayılı kanunların hükümleri saklıdır. 6594 ve 6990 sayılı kanunlarla ek ve tadillerinde bahsedilen 4936 sayılı Üniversiteler Kanunu ile ek ve tadillerindeki hükümler yerine bu kanun hükümleri uygulanır. 892 sayılı Hacettepe Üniversitesi kurulması hakkındaki Kanunun işbu kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 83. — 7307 sayılı Kanunla kurulan Orta Doğu Teknik Üniversitesinin kanunî hükümleri saklıdır. Bu kanunun 46 nci maddesinde sözü edilen öğretim üyesi yardımcı Orta Doğu Teknik Üniversitesinin yetkili organlarıncaya yürütülür.

1487 sayılı Kanunla kurulan Boğaziçi Üniversitesi bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren en geç üç yıl içerisinde işbu kanun hükümlerine tabidir.

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM*Geçici hükümler*

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce çeşitli kanunlarla kazanılmış akademik unvanlar saklıdır.

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce asistan kadrosunda eylemsiz doçent olarak görev ifa edenler bu kanunun 22 nci maddesi hükümlerine, doçent kadrosundaki kadrosuz profesörler de bu kanunun 24 nci maddesi hükümlerine tabi olurlar.

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce 7307 sayılı Kanun uyarınca Orta Doğu Teknik Üniversitesinde kazanılmış Asosye Profesörlük (Doçentlik) ve profesörlük unvanları, bu kanuna göre verilecek üniversite doçentliği ve üniversite profesörlüğü unvanlarıyla eşdeğerlidir. Ancak bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra Orta Doğu Teknik Üniversitesinde de üniversite doçentliği ve üniversite profesörlüğü unvanları bu kanunda öngörülen esaslara uygun olarak kazanılır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte üniversite öğrencisi bulunanlara, üniversite yönetmeliklerinin kısıtlayıcı hükümleri saklı kalmak üzere, bu kanunun 54 nci maddesinde öngörülen süre iki yıl ilâve edilerek uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan rektörler 82 nci maddeyle yürürlükten kaldırılan kanunlara göre hesaplanan görev sürelerini takibeden Haziran ayına kadar görevlerine devam ederler.

Dekanların yürürlükten kaldırılan kanunlara göre sürelerini tamamladıktan sonra görevleri sona erer.

Rektör ve dekan yardımcılarının seçimleriyle yönetim kurullarının bu kanuna göre eksik kalan üyelerinin seçimleri bu kanunun yayımı tarihinden itibaren bir ay içinde yapılır.

Senato üyelerinin seçimleri, 82 nci maddeyle yürürlükten kaldırılan kanunlara göre hesaplanan süre sonunda yapılır.

Bu madde gereğince süresi biten rektör ve dekanlar, eski hizmet dönemleri hesaba katılmadan yeniden iki dönem için aday olabilirler.

GEÇİCİ MADDE 4. — Yüksek Öğretim Kuruluna ve Üniversitelerarası Kurula üye seçimi, işbu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra bir ay içinde yapılır.

Üniversitelerarası Kurul Genel Sekreteri seçilinceye kadar bu görevi Ankara Üniversitesi Genel Sekreteri yapar.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu kanunun öngördüğü tüzük ve yönetmelikler ile bu kanunun hükümlerine uymayan tüzük ve yönetmelikler, bu kanunun yayımı tarihinden başlayarak en geç altı ay içinde yeniden düzenlenir.

Mevcut döner sermaye yönetmeliklerinin ise uygulanmasına üç yıl daha devam olunabilir.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte üniversite dışında resmi çalışma saatleri içinde işleri olan öğretim üyeleri iki yıl içinde bu işleri tasfiye etmek zorundadırlar. Bu müddet içinde üniversitedeki yönetim görevleri devam eder. Bu süre sonunda işlerini tasfiye etmemiş olanlar üniversiteden ayrılmış sayılırlar.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte üniversite dışında işleri olan üyelerinden isteyenler, iki yıllık süre içinde belli çalışma saatlerinde haftada on saati aşmamak üzere, üniversite tazminatı almamak ve üniversitedeki görevlerini aksatmamak şartıyla bu işlerini görebilirler.

GEÇİCİ MADDE 7. — Bu kanuna göre enstitü, bölüm veya kürsülerin yönetim ve çalışmalarını senatolarca kararlaştırılacak esaslara göre düzenleninceye kadar mevcut kürsü profesörleri, bölüm ve enstitü yöneticileri Yönetmeliklerindeki süre sonuna kadar, yönetmeliklerinde bir hüküm yoksa bu kanunda yazılı süre ile görevlerine devam ederler.

GEÇİCİ MADDE 8. — Üniversite öğretim üye ve öğretim yardımcılarının aylık, ücret ve ödenekleri hakkında bu kanunun 75 nci maddesiyle öngörülen üniversite personel kanunu yürürlüğe konuluncaya kadar, bu konudaki hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 9. — Bu kanunun 33 nci ve 58 nci maddeleri hükümleri, bu maddelerde öngörülen seçim yönetmelikleri yürürlüğe konulduktan sonra Üniversitelerarası Kurulun ayrıca kararlaştıracağı tarihte uygulanmaya başlanır.

GEÇİCİ MADDE 10. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce üniversite doçenti olan ve fiilen üniversitede eylemli doçent olarak çalışanlar, üniversite profesörlüğü için 23 nci maddede şartları haiz iseler, kadroya bağlı olmaksızın üniversite profesörlüğü unvanını alırlar.

Bu gibi profesörler maaşlarını doçentlik kadrosundan almakla beraber, profesörlük kadrosundan maaş alan üniversite profesörlerinin bütün hak ve yetkilerine sahiptirler.

Bu maddeye göre doçent ve profesör olanlar buldukları üniversitede kadro fazlası iseler ihtiyacı bulunan diğer üniversitelerde görevlendirilirler.

GEÇİCİ MADDE 11. — Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte üniversite ve buna bağlı öğretim kurumlarında öğrenci bulunanlar mezun oluncaya kadar ücret ve harçlar bakımından eski statüye tabi tutulurlar.

GEÇİCİ MADDE 12. — Bu kanunun yayımı tarihinde herhangi bir fakülte'deki boş bir kadroya müracaat etmiş olup da seçim işlemleri tekemmül etmiş bulunan üniversite öğretim üyelerinin tayin işlemleri 4936 sayılı Kanunu değiştiren 115 sayılı Kanun hükümleri uyarınca sonuçlandırılır.

Yürürlük

MADDE 84. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 85. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
23	56	75	12	72	17
37	112	450		74	165,168:169,
	113	472:504			181:267
	114	540:556,558:567		75	290:329,329:334,
38	120	237:264			334:348,348:372,
	121	267:337,346:349			384,385:387

I - Gerekçeli 889 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 113 nü Birleşimine, 281 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 74 nü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Millî Eğitim ve Plân, Cumhuriyet Senatosu Millî Eğitim ve Bütçe ve Plân komisyonlarından kurulan Geçici komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/622